

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ

Ҳ. С. СУЛАЙМОНОВ НОМИДАГИ
ҚУЛЕЗМАЛАР ИНСТИТУТИ

ШАРҚ КЛАССИКЛАРИ МЕРОСИДАН

ҲОФИЗ ШЕРОЗИЙ
ШЕЪРИЯТИДАН

Ўзбекистон Компартияси Марказий
Комитетининг нашриёти
Тошкент — 1985

Ред коллеги я: Ахмадхўжаев Э. Т., Жабборов Ж. Ж.,
Қаюмов А. П., Пармузин Б. С., Шомухамедов Ш. М.

Форс-тожик классик шеъриятида ғазалчиликни энг юқори чўққизга кўтарган шоир — жаҳон лирикларининг сарвари Ҳофиз Шерозий ҳисобланади.

Унинг ижоди Алишер Навоий, Абдурахмон Жомий, Гёте, Пушкин, Фет каби буюк шоирлар томонидан юксак баҳоланган. Ҳофиз Шарқдагина эмас, Ғарбда ҳам улуг лирик номини олиб, ҳурмат ва шуҳратга сазовор бўлган.

Бу китобчада унинг ғазаллари, қитъа ва рубойилари ҳамда соқийнома ва таржиъбандларидан намуналар берилди.

Тузувчи — Шоислом Шомухамедов
Муҳаррир — Жуманиёз Жабборов
Такризчи — Еқуб Исҳоқов

Ш 4702570100—044 44—85
М 359(04)—85

© Издательство ЦК Компартии Узбекистана, 1985.

ИШҚ КУИЧИСИ

Инсоният неча минг йиллик тарихий тараққиёти даврида кўп ажиб воқеаларни бошидан кечирди. Унинг инсон бўлиб етилмагида меҳнатдан сўнг тилнинг аҳамияти катта бўлган дейдилар. Инсонни бошқа ҳамма жониворлардан ажратадиган ҳам тил, сўзлашув қобилияти эканлиги ҳақида олимлар ҳам, шоирлар ҳам кўп ёзганлар.

Менга қолса, бунга яна бир нарсани — ишқ-муҳаббат туйғусини қўшар эдим.

Инсоннинг инсон бўлиб камол топишида, унинг одам сифатида тарбия кўришида инсоний ишқ-муҳаббат туйғуларининг ривожланиши буюк омиллардан бири бўлди десак, бу ҳақиқат.

Яна шуниси ҳам борки, тарихий шарт-шароитлар натижасида инсоният тараққиётининг турли босқичларида инсон ўзининг жуда кўп ҳуқуқларидан ажраган, ҳатто уларни таний билмаган, руҳий бандиликка тушиб қолган пайтлар ҳам бўлди. Аммо биз инсоният тарихига умумий бир назар ташласак, одам қалби ҳеч қачон ишқ-муҳаббатсиз қолмаганлигини мушоҳида этмоғимиз мумкин.

Ишқ дардини Фридрих Энгельс «энг олижаноб, юксак ва энг индивидуал дард...»¹ деб атаган эди.

Шунинг учун бўлса керак, жаҳон халқлари адабиётида энг эъзозланган шоирлар чин инсоний ишқни тараққий этган, ишқ ўтининг анвои шуълалари билан кишилар қалбига ёруғлик соча билган шоирлардир.

Инсоният тарихида «энг буюк прогрессив ўзгариш»²

¹ К. Маркс ва Ф. Энгельс, Сочинения, том 1, стр. 29.

² К. Маркс ва Ф. Энгельс, Дин тўғрисида, Тошкент, 1956, 125-бет.

бўлган Ғарб Уйғониш даврининг бошланиши ҳам адабиётда инсоний ишқ-муҳаббатни куйлашдан бошлангани бежиз эмас. Данте ва Петраркалар ижоди бунга яққол мисол бўла олади.

Шамсуддин Муҳаммад Хўжа Ҳофиз Шерозий (1300—1389) шундай шоирлардан бири. У Шерозда тугилиб, шунда вояга етди ва шунда вафот этди.

Ҳофиз ишқ куйчиси. Ҳаёт шодликлари, жондан азиз ёр висоли, косада қуёшдек порлаб турувчи шароб, дўстлар дийдори, боғлар сайри, баҳор латофати, булбул чаҳ-чаҳи ва қўйингчи ҳар нарсаки ёрқин ва қувноқ, реал ва порлоқ ҳаётга чорласа — у Ҳофиз ғазалларида тараннум этилди.

Ҳофиз Ўрта аср зулумотида кишиларни ҳаётни севишга чақирди ва реал ҳаёт онларига мафтунлик ҳиссиётларини тарбиялашга интилди. Ҳофиз куйлаган ишқ илоҳий ишқ эмас — ҳақиқий, реал ҳаётий ишқ-муҳаббатдир.

Қилолмас ишқбозлик мижаросин,
Жаҳонда кимса Ҳофиздек мувайян.
Ҳар ким қўлидан кетса агар васли ёр,
Беҳишт ҳури лабидан топмағай бол.

Ҳофиз ижоди асосан лирик ғазаллардан иборат. Ундаги ҳар бир байт ҳаёт уммонидан топилган дурри якто. Шунинг учун ҳам Ҳофиз ғазалларидаги байтлар боғланиши кўпинча фақат шаклан эканлиги мушоҳида қилинади, мазмунан эса, ҳар бир байт ўзига мустақил дурдона, ҳар бири бир ҳикмат, ҳар бири бир ажойиб кашфиёт бўлган образлари кўп қиррали мисралардир.

Шу хусусдан бўлса керак, мана олти асрдан зиёд унинг девонида кишилар фол кўрадилар. Улар севикли шоир китобига эътиқод билан кўз тикиб, ёшлар ундан бахт-саодат муждасини, кексалар ҳаёт якуни ҳақида дурдона ҳикмат, мусофирлар кўнгилга таскин бахш этгучи мисраларни, ишқ аҳли эса жўшқин, ҳиссий аланга инъикосини излайдилар.

Бош чиқорғай қабридан Ҳофиз оёқ ўймоқ учун,
Қабрин устидин ўтар бўлса аёғингиз қачон,

деган шоир, инсонлар дилидаги орзуларга асрлар оша лаббай деб жавобга келади.

...Урушдан кейинги йиллар Эронга биринчи совет тинчлик ҳайъати келган эди. Унинг бошлиғи Алексей

Сурков ёзишига кўра, делегация Шерозда буюк Ҳофиз қабрини зиёрат қилар экан, одатга биноан шоир сағанасининг бошида туриб эски қўлёзма девондан фол очганлар. Шунда Ҳофизнинг:

Дилинг комин берур дўстлик дарахтин ўтқаза, эй инсон,
Адоватнинг ниҳолин юлки, бергай ғам, алам, армон,

деган байти чиққан.

Шуниси қизиқки, 1965 йил кузида биз ҳам улуғ инсон ва буюк шоир зиёратига борганимизда, одатан қўлдан-қўлга ўтавериб титилиб кетган қўлёзма девонни бериб «очинг» дедилар. Мен ўртадан очиб, яна етти ва-рақ ўтказганимда:

Мурод гули очилмиш дўст дийдоридан.
Душман боши айлансин дўстим хоридан,

мисралари чиққан эди.

Ҳаётга ташналик, инсонга жўшқин муҳаббат Ҳофиз ижодининг асосий мазмунини ташкил этади.

Унинг лирик қаҳрамони — моддий бойликлардан маҳрум камбағал, аммо ўз шахсий эрки, виждон поклигини қўлдан бермаган ринд образидир.

Ҳофиз ринди — расмий феодал қуллиги қонун-қоидаларини бўйнига олишни истамаган, мунофиқликдан ҳазар қилган, моддий бойлик кетига тушган маънавий қашшоқ ва риёкор руҳонийларни назар-писанд қилмайдиган, мол-дунёга ҳирс қўйишни ор билган, ҳаётдўст ва қувноқ инсондир.

Бу ринд кўпинча Ҳофизнинг ўзидир. Шунинг учун ҳам улуғ Алишер уни бир жойда «ринди Шероз», яна бошқа жойда «ҳақиқат аҳлининг саркардаси ва сараф-рози» деб атайти.

Фридрих Энгельс ҳам унинг бу хусусиятини таъкидлаб «ринду сармаст Ҳофизнинг шеърларини оригиналда мутолаа қилмоқ мароқлидир» дер экан, бу билан Ҳофиз асарларининг мазмуни ила бирга бадиий шакли ҳам жуда юксак эканлигини эътироф этади.

Ҳофиз ғазалларида биз фикрий теранлик, салмоқли мулоҳазакорликни эркин ва равон, шу билан бирга жуда сиқик ва дурахшон сатрларда ифода этилганлигини, бу мўъжизакор байтларда ҳис-туйғу лабрезлик билан мавж уриб турганлигини кўрамиз.

Ишқий жавлон ва ғоявий исёнкорлик бу сатрларни мангуликка пайванд этгандир.

Ҳофиз риндининг туб моҳияти — инсон бахт-саодати йўлида машъум замонни инкор этиш руҳи, ҳаётни ва инсоннинг ўзини қайта қуришга, Ҳофиз идеалига тўғри келмаган замон тартибларини янгилашга чақириқдир.

Сийна лиммо-лим алам ку, қайда малҳамдин дарак?
Янги одам, ўзга олам қайтадан тузмоқ керак.

Буюк немис шоири Гёте: «Эй Ҳофиз! Сенинг сўзларинг абадиёт каби буюқдир, унинг аввалу охири йўқ... Бирор кун фалакнинг гардиши билан дийдорингга етмоқ насиб этса, эй самовий Ҳофиз, ёлғиз сен билан ва сенинг ёнингда бўлиш, сен билан бода ичиш ва сен каби ошиқ бўлиш орзуимдир, чунки бу ҳаётимнинг фахри ва умримнинг манбаидир» — деса, А. С. Пушкин: «Саъдий ва Ҳофиз асарларининг пинҳоний асрорига етгунимча шеърларимда қувончбахш жиҳатлар ва ҳаётдўстлик кам учрарди», — деган эди.

Ҳа, дарҳақиқат Ҳофизнинг буюк гуманистик жасорати ҳам мана шунда — кишиларда қувноқлик ва ҳаётдўстлик туйғуларини тарбиялашда эмасми?

Мана олти ярим асрким, башарият инсонга қувонч ва яхши кайфият бағишлаган фарзанди номини ардоқлаб келаётир. Бундан кейин ҳам Ҳофиз номи бадиият осмонида порлайверади.

Зеро шоирнинг ўзи ҳам буюк башорат билан деган эди-ку:

Ед айласа ошиқлар яхши сифатларини,
Ҳар ерда, ҳар йигинда Ҳофизнинг номи янграр.

Шоислом Шомуҳамедов

Ғ А З А Л Л А Р

Аё соқий, суниб жоминг қил эҳсон, яшнасин диллар,
Кўрунди аввал ишқ осону сўнгра тушди мушкиллар.

Сабо ечмоқчи бўлган сочининг хуш бўйига онт ким,
Муанбар ҳалқа-ҳалқа сочидан қон бўлди бу диллар.

Ботир сажжодани майга агар пири муғон айтса,
Иўловчига эрур маълум йўл аҳволи ва манзиллар.

Менга ёр ўйида ишрат қуриш имкони йўқ ҳар дам,
Қилуркан қўнғироқ фарёд, боғланг юкни, ғофиллар.

Қоронгудир кеча, қўрқинчли мавж, даҳшатлидир
гирдоб,

На билгай ҳолимизни четда турган юки енгиллар.

Емон от бирла фош ўлди ишим охир ўжарликдан,
Нечун пинҳон қолур сир сўзласа мажлисда оқиллар.

Агар васл истасанг ундан йироққа кетма, эй Ҳофиз,
Тилакни изла, қўй дунёни, бер орзуга табдиллар.

* * *

Қаёнда ўнгламоқ ишни ва мен хароб қаён?
Бу йўл қаёндаю, мен қайдамен, жавоб қаён?

Бири биридан узоқ сўфийлик била риндлик,
Қаён насихату, ракс, нағмаи рубоб қаён?

Риё тўнидану бутхонадан кўнгил безди,
Қаёнда дайри муғону шароби ноб қаён?

Эсарди васл шамоли, ажаб гўзал чоғ эди,
Қаён у нозу карашма ҳам ул итоб қаён?

Нима гапирса у душман дили-ю дўст юзидан —
Сўнуқ чироғ қаён, равшан офтоб қаён?

Кўзим ёрутғучидир остонангиз тупроғи,
Қаён кетай бу эшикдан, буюр, хитоб қаён?

Югурма, олма занахдонға, чоҳ йўл устидадур,
Қаён борурсан, эй кўнгул, бу хил шитоб қаён?

Қарору сабрни Ҳофиздан истама, эй дўст,
Қаён қарору чидам дилда, кўзда хоб қаён?

* * *

Агар кўнглимни шод этса, ўшал Шероз жонони,
Қаро холига бахш эткум Самарқанду Бухорони.

Сун, эй соқий, майинг охиргача, жаннатда топмайсан
Бу Рукнобод қирғоғидаги сўлим Мусаллони.

Шу алдоқчи, қизиқчи, фитнесчи шўхлар қўлидан дод,
Кўнгулдан элтдилар сабрим, қилиб туркларча яғмони.

Менинг нуқсонли ишқимга унинг ҳусни эмас муҳтож,
Гўзал юз ҳеч талаб қилмас бўёқ ҳам зебу орони.

Гапир чолғучидан, майдан, жаҳон сиррини кам изла,
Ечолмас ҳеч киши ҳикмат-ла бу оғир муаммони.

Мен ул Юсуфдаги чексиз гўзалликдан аниқ билдим —
Чикормиш ишқ номуе пардасидан ул Зулайҳони.

Емон дединг, қувондим мен, худо ҳаққи сўзинг тўғри,
Гўзалроқ айлади аччиқ сўзинг лаъли шакархони.

Насиҳат тинглагил, жоно, тутурлар жону дилдан дўст —
Ақлли бахтли ёшлар ҳурмат айлаб кекса донони.

Ғазал этдингу дур сочдинг, ёқимли куйла, эй Ҳофиз,
Фалак назмингга гавҳардек нисор этсин сурайёни.

* * *

Келди масжиддан бу кеч майхона сори пиримиз,
Не бўлур йўлдошларим, бундан кейин тадбиримиз?

Биз муридлар қайси йўл бирла борурмиз Каъбага?
Бошламоқда йўлни майхона томонга пиримиз!

Ўтпарастлар манзилида биз ҳам айлармиз макон,
Чунки шундай деб ёзилмишдир азал тақдиримиз.

Банд бўлиб зулфига дил шод бўлганин билсайди ақл,
Ақл эли истарди, девона бўлуб занжиримиз.

Шул гўзал юз лутфу эҳсон оятин этди баён,
Шу учун яхшилигингдан ўзга йўқ тафсиримиз.

Тош каби қаттиғ дилингда ҳеч бир айларми асар,
Шунча ўтлуғ оҳ бирла йўқмидир таъсиримиз?

Оҳимизнинг ўқлари, Ҳофиз, фалакдан ҳам ўтар,
Раҳм қил жонингга, сақлан, тегмагай то тийримиз.

* * *

Эй соқий, бода нури-ла порлат шу жомимиз!
Созанда, чал, жаҳоннинг иши бўлди ромимиз.

Кўрдик нигор акси жамолин пиёлада —
Боис бўлиб қадаҳ кўтаришга давомимиз.

Нозу карашма, ишва қилур қадди сарвлар,
Келмоқда деб у сарви санобар хиромимиз.

Ҳеч ўлмагай кишики дили ишқ ила тирик,
Олам саҳифасин бошида бизни номимиз.

Бир макр этарми, деб мени излатса қўрқаман,
Пирнинг ҳалол ноида бизнинг ҳаромимиз.

Гар дўстларимнинг боғи томон эсанг, эй сабо,
Албатта ёр жонига етургил саломимиз.

Такрорла номимизни, будур сенга илтимос,
Келсин ўзи, гар эсламас айтганда номимиз.

Мастликнинг завқи дилбари барно кўзига хос:
Ул юзда ихтиёримиз, ул зулф домимиз.

Ҳофиз сочар кўз ёшини донадек мудом,
Будур умид, васл қушин тутса домимиз.

* * *

Соқийё, кел энди сунгил жомни,
Жойла тупроққа ғами айёмни.

Бер қўлимга бир пиёла май шу дам,
Ташлайин малла тўну ихромни.

Ақл элича бу ёмонлик бўлса ҳам
Истамаймиз шарму ору номни.

Бода сун, ҳам ушбу мағрурлигдан,
Тинчланиб қўй нафси беоромни.

Бу ёниқ кўксимдан оҳим ўтлари
Тушди, куйдирди шу бағри хомни.

Ўз дилим сиррига маҳрам топмадим,
Изладим, ҳар қанча хосу омни.

Бир дилором ила кўнглим шод эзур.
Элтди дилдан бир йўла оромни.

Боқмагай ҳаргиз чаманда сарвга,
Кимки кўрса ул сиҳиандомни.

Сабр қил, Ҳофиз, туну кун ранжига,
Бир куни топкайсан, албат комни.

* * *

Ғами токим дилимда тутди маъво,
Бошимга зулфи янглиғ тушди савдо.

Унинг ўтдек лаби оби ҳаётдир,
Бўлибдир ул олов бағрим аро жо.

Қачонлардан бери ҳиммат кушига,
Бўлибдур ул қадди раъно таманно.

Баланд қаддига мен бўлганман ошик —
Мудом ошиқ иши юксак ва аъло.

Сочар анбар исин тонг ели бу кун,
Магар ёрим қилибдур сайри сахро.

Оқар ёш гавҳари кўз дарёсидан.
Дуру марварид ила тўлди дунё.

Мудом Ҳофиз тили, эй сарви нозим,
Қадинг мақтовида бурро ва гўё.

* * *

Гул ёнда-ю май қўлда, рафик дилбари жондур,
Менга бу каби кунда гулом шоҳи жаҳондур.

Айт: «шамъ кетирмангизу, базм ичра шу оқшом
Ой юзли гўзалнинг юзи мажлисда аёндур».

Гар мазҳабимиз бода ҳалол дер эди, лекин,
Эй сарв, юзинг бўлмас экан, бода ёмондур.

Дойим қулогим банд наю, нагмаю, чангга,
Лаъли лабу жом даврига кўзлар нигорондур.

Мажлисга атр ҳожат эмас, жоним димоғи
Ҳар лаҳза сочинг исларидан атрга кондур.

Қанд ила шакар қанча ширин бўлса, дам урма,
Ширин лабинг орзуси менга вирди забондур.

Ул чоққи гаминг газнаси жой олди дилимда —
Шундан бери мен қулга хароботда макондур.

Сўз қилма уятдан, менинг расволигим ундан,
Сўрма отим, ул от менинг шармимга зиёндур.

Оч кўзни ки, ринд, майхўри овора десанг биз,
Бу шахрда биздек эмас ул кимса, қаёндур?

Айбимни дема муҳтасиб олдидаки, ул ҳам
Биздек қиладур айш талаб қанча замондур.

Ҳофиз, маю маъшуқасиз ўлтирма, замоне
Ким ёсуману гул чоғи, ийди рамазондур.

* * *

Икки рафиқ шу замон беғаразу олижаноб,
У — шеър девони ҳамда битта кўза майи ноб.

Бу йўлга ёлғиз ўзинг юргил, офият йўли тор,
Кўтар пиёлани — ўтган умр эрур ноёб.

Билимга этмай амал, қайгирувчи бир мен эмас,
Қилур ўзин уламо, илми беамалда хароб.

Ақл кўзи била боққил бу фитна оламига,
Жаҳон ила бу жаҳон ишлари жадал ва шитоб.

Юзинга етмак умиди кўп эрди дилда, бироқ
Ажал умид ва умрнинг йўлида бир гирдоб.

Ҳикоя сўзлама, ой юзли ёр зулфини тут:
Шум ила қутлуғ эрур Зухраю Зухалда ҳисоб.

Тополмағайлар уни ҳеч бир нафас ҳушёр.
Негаки Ҳофиз азал бодаси билан сероб.

* * *

Кўзим қорачўғи қон ичра ноладан тун-кун,
Қара, сенинг тилагинг-ла шу ҳолда халқ бутун.

Май ила маст кўзу лаъл лабингни ёди билан,
Қизил май ичдиму, у ҳасратингда бўлгай хун.

Юзинг қуёши сенинг машриқ остонангдан
Агарда чиқса кулиб, порлагай бу бахти забун.

Ҳикоя айлади Ширин лабин мудом Фарҳод,
Ҳам этти Лайли сочи ҳалқасин макон Мажнун.

Дилимни овла, қадинг сарви дилжўй эмиш,
Гапир, ёқимли сўзингдан эрур дурри мазмун.

Шу бода даврида бер жонга роҳат, эй соқий,
Фалакнинг жабрли даври юракка солди тугун.

Ушал замонки, кетибдур ёнимдан ул ёрим,
Кўзимнинг теграсида бўлди ёшларим жайхун.

Нечук бу ғамли юрак шод ўлуб, қувонгайким,
Йўқ ихтиёр ўзида, зарра йўқ қарору сукун.

Эсин йўқотганидан ёр этар талаб Ҳофиз,
Чунончи, истади йўқсил хазинаи Қорун.

* * *

Дил саройи муҳаббатидур унинг,
Кўз ёриғучи талъатидур унинг.

Икки дунёга бошини эгмасдан
Гарданим узра миннатидур унинг.

Сену тубию мен қадига асир,
Ким на фикр этса, ҳимматидур унинг.

Ўтти Мажнун замони, гал бизга—
Ўтказар, кимки, навбатидур унинг.

Мен нетай, хилвати ора, ки сабо
Пардадор ўлди, ҳурматидур унинг.

Ишқнинг мулкию қувонч ганжи
Менда бор — бу иноятидир унинг.

Йўқ зарар, дил билан мен ўлсак ҳам,
Қасдимиз тан саломатидур унинг.

Бўлмагай ҳеч хаёли кўздан узоқ,
Чунки бу бурчак хилватидур унинг.

Берса оро чаманга ҳар янги гул,
Бори таъсир суҳбатидур унинг.

Ўзи йўқсил кўринса ҳам Ҳофиз,
Кўкси ганжи муҳаббатидур унинг.

* * *

Зоҳидо, айлама риндларга гуноҳкорча хитоб,
Бошқаларнинг гуноҳичун сени қилмайди итоб.

Яхшиман хоҳ ёмонман ўз ишингни ўйгла,
Ҳосил эканниқидур, сен бу учун олма ҳисоб.

Масту ҳушёр, ҳамма одамга талабдур дилдор,
Фарқи йўқ, севги уйи масжиду ҳам дайри хароб.

Май уйининг эшиги туфроғига бош тутдим,
Кимки сўз уқмаса, гиштла бошига урса савоб.
Мени кўрқитма азал ёзмишин айлаб такрор,
Маълум эрмас сенга ким яхши эрур, ким нобоб.
Зухди тақводан узоқ бўлгувчи ёлғиз мен эмас,
Балки жаннатдан отам четлагали қилди шитоб.
Тоатинг мақтама, эй сўфий, ки тақдир қалами
На билурсан, нима деб номинг атаб ёзди китоб.
Яратилмоқда бу бўлсанг, жуда тоза аслинг
Бу эса сенда табиат жуда ҳам олижаноб.
Бўлса жаннат боғи ҳам қанча ёқимли, лекин
Бил: ганимат сенга тол сояси ҳам жоми шароб.
Хофизо, олсанг ўлим чоғида қўлга бир жом,
Борасан тўғри биҳишт боғига, кўп чекма азоб.

* * *

Шаробу айш надур ёшрин айламак бунёд,
Кўшулдик ринд сафига, энди фойдасиз фарёд.
Юрак тугунларини еч, фалакни ўйлама ҳеч,
Ечолмади бу тугунни бирар етук устод.
Қадахни тутгил адаб шартларин риоя қилиб,
Бу коса таркиби Жамшиду Баҳром ила Қубод.
Қаёнга Жамшиду Кай кетдилар — биров билмас,
Ким англагай, не учун бўлди тахти Жам барбод?
Кўзимнинг олдидаким, Ширин ишқу ҳасратидан
Етарди лолазор ичра ватан тутиб Фарҳод.
Магарки лола жаҳон бевафолигин билди,
Келиб-кетиб қўлидан шиша бўлмади озод.
Узоққа кетгали менга ижозат этмаслар
Кўнгулда завқи Мусаллоу наҳри Рукнобод.

Дафу чанг овози остида соф бодани ич,
Севинч ипакларидан килди пардасин ижод.

Етишди ишқи ғамида, на етса Ҳофизга
Замонанинг кўзи ошиққа солмасин бедод.

* * *

Дўстлар базми висолин эсда тут,
Эсда тут дўстлар жамолин, эсда тут.

Бу замон ҳеч бир кишида йўқ вафо,
Ул вафоли ёр ҳолин эсда тут.

Заҳр этар оғзимни ғамлар аччиғи,
Бодахўрлар қилу қолин эсда тут.

Чорасизман ғамни дафъ этмак учун,
Чорасозларнинг мақолин эсда тут.

Гарчи дўстлар эсламайдурлар мени,
Кимсасизликнинг малолин эсда тут.

Бу бало домига бўлдим мубтало,
Хақшуносларнинг жидолин эсда тут.

Сўзламаслик яхши Ҳофиз сиррини,
Сирдош ўлганларнинг ҳолин эсда тут.

* * *

Юзларинг акси тушиб, бода тўла жом ичра,
Кулди май, сўфийни қўйди таъман хом ичра.

Топди май шуъласидан хониш ила нағма ривож,
Тушди бир нурки соқий юзидан жом ичра.

Ғайрати ишқ кесар, хос кишиларнинг тилини
Иўқса ким фош этадур сирни элу ом ичра.

Бағри ёнган мену, дилбар қарашни бошқа менга,
Бу гадога нима лойиқ кўрур инъом ичра.

Тўғри кўргучи етар поклик ила мақсадга,
Эгри кўргучи тушибдур тамаи хом ичра.

Ўйнаб-ўйнаб, уни, ғам тигини кутмак лозим
Ким, унинг-чун бўладур яхши саранжом ичра.

Осилиб зулфингга ул чоҳи занахдан чикди
Оҳ ки, чоҳдан қутулиб, тушди яна дом ичра.

Мени кўрсанг керак, эй сўфий, ибодат уйида,
Фикримиз соқи юзию, кўзимиз жом ичра.

Мен харобот сари кетмасдим ибодат уйидан
Солди тақдир мени бу ҳолга авом ичра.

На қилур юрмаса гардиш четида паргордек,
Тушса ҳаркимсаки, бу гардиши айём ичра.

Сўфийлар барчаси бир фикрдадурлар, лекин
Қолди бу ўртада Ҳофиз оти бадном ичра.

* * *

Дилбар кетиб, асирларига қилмади хабар,
Йўлдошу тенгларин унутиб айламиш сафар.

Бахтим унутди ёки муҳаббат йўсинлари,
Е ташламас нигор ҳақиқат сори назар.

Мен шамъдек туруб тиладим, жон фидо қилай,
Мен сори тоғ шамоли каби эсмас у магар.

Қилсам фиғон бўлурму, дили меҳрибон, дедим,
Емғир у тош юракка қилурму экан асар?

Ҳар ким юзингни кўрса, уни бўса этди кўз,
Ушбу баҳона бирла кўзим бўлди баҳравар.

Ҳайронман — улфат ўлди нечун у рақиб билан,
Бир жойда сақламас-ку киши мунчоқу гуҳар?

Ҳофиз, тили кесук қаламинг анжуман аро
Айтмас сирингни кимсага, бош кетса ҳам агар.

* * *

Дедим: «Ғаминг чекарман». Деди: «Утар бу ғам ҳам».

Дедимки: «Менга бўл ой». Деди: «Чиқар бирор дам».

Дедим: «Вафолилардан ўрган вафо йўлини».

Деди: «Гўзал санамда мехру вафо бўлур кам».

Дедим: «Сочинг иси-ла йўлдан бутун адашдим».

Дедики: «Бандалик эт, бўлгай нигор хотам».

Дедимки: «Тоза кўнглинг бўлгай қачон мулойим?»

Деди: «Жафога сабр эт, шояд етар ўшал дам».

Дедим: «Хаёлинг ила термулди кўз йўлингга!»

Дедики: «Тун юрарнинг сўқмоғи бошқа олам».

Дедим: «Ажаб ҳаво бу жаннатдан эсди гўё».

Деди: «Бу ёр саридан эсган шабада — кўклам».

Дедим: «Лабинг майининг орзуси бирла ўлдим».

Дедики: «Сабр қилсанг, бўлғуси дардга малҳам».

Дедимки: «Айшу суҳбат кўрдингки, қандай ўтди?»

Деди: «Жим ўлки, Ҳофиз, кечгай шу қайғу-мотам».

* * *

Ҳар нечаким, юзларинг ой, кунга нисбат қилдилар,
Суратинг кўрмай туриб, тахминла тухмат қилдилар.

Ишқимизнинг шўришидан зарра миқдориндадур,
Ҳарнаким Фарҳоду Шириндан ҳикоят қилдилар.

Жон бағишлар юзи гулларнинг оёқ гарди, иси
Онглилар ундан димоғин чоғу роҳат қилдилар.

Қарға, кузгун ов учун боғлаб боқинга арзимас,
Лочину қирғийни аммо шундай иззат қилдилар.

Бокмангиз риндларни таҳқирлаб, сафол деб косаси,
Бу ҳарифлар жоми Жам базмида хизмат қилдилар.

Қилмади мижгон ўқи ҳам жодугар афсунлари
Жаврларким, зулфу мушкин холинг одат қилдилар.

Бизга бир бўса етарди, бермади рухсат лабинг,
Бу ширин лаблар мудом шундай ишорат қилдилар.

Утли, пардозли юзи бирла гўзаллар дам-бадам
Сўфийларнинг дил билан динини ғорат қилдилар.

Мақтади эҳсонларинг шеърида Ҳофиз ҳар қачон,
Тинглаганлар шеърини, таҳсину ҳурмат қилдилар.

* * *

Офтоб каби ҳар кўзга юзинг жилвагар ўлсин,
Хўблиқда юзинг хўблиги ҳар он дигар ўлсин.

Давлат қуши лочин пари янглиғ қаро зулфинг,
Дунёдаги шоҳлар бошида тожи сар ўлсин.

Ҳар дилки сенинг зулфингга банд ўлмас экан, у —
Бўлсин жигари қон, ўзи ундан батар ўлсин.

Ғамзанг ўқи ёғса, санамо, бошима ҳар дам,
Ул ўқ қошида ғамзада кўнглим сипар ўлсин.

Бир бўса менга ушбу шакар лабдан эт эҳсон,
Жон коми унинг лаззати бирла шакар ўлсин.

Ҳар лаҳза менга янгиланур шавқ ила ишқинг,
Ҳар дамда сенинг равнақи ҳуснинг дигар ўлсин.

Ҳофиз дилу жони ила дийдорингга мушток,
Бир боқ унга, эҳсонинг ила баҳравар ўлсин.

* * *

Юзингдек ёрқин ой осмонда ҳам йўқ,
Қадингдек сарв ҳеч бўстонда ҳам йўқ,

Лабингдек лаъл йўқ, дил этгучи шод,
Тишингдек тоза бир дур қонда ҳам йўқ.

Лабинг жонбахш райхон орасида —
Бу хислат чашман ҳайвонда ҳам йўқ.

Сенга бир тан тенг ўлмас бу жаҳонда:
Тан эрмас, ушбу тенглик жонда ҳам йўқ.

Эрур Ҳофизни шеъри ширин, аммо
Ширинлик ёр лабидек онда ҳам йўқ.

* * *

Кўнгилда лабингни шавқи, жоно,
Лаълингдан унга недур таманно.

Шавқинг майи, севгининг шароби
Дил шишасида бори ҳувайдо.

Зулфингни асирларига доим,
Дард ила балони доми маъво.

Дилдорим оти недур, сўрардим,
Менга сира учрамас у барно.

Андиша қилувчи юрту элдин
Ери ила ўлтиролмас асло.

Шод ул кишининг дили ҳамиша,
Дилдор ила айши бўлса барпо.

Бир ноз ила ов қилишга дилни,
Гул узра бинафша бўлди оро.

Ҳофиз, шу кўнгилли дам ғанимат —
Асбоби тараб бори муҳайё.

* * *

Саҳарда булбул арз этди сабога,
Гул ишқи нетди, деб биз бенавога.

Эрурман нозанин эҳсонига қул,
Қилур у яхши иш кетмай риёга.

Хайрли бўлсин унга тонг шамоли,
Даво қилди тун уйғоқ бедавога.

Сира бегоналардан нолимасман,
На бўлса, етди дўстдан ошнога.

У сунбул зулфи гулдан парда очди,
Тугундан гунча чиқди соф ҳавога.

Юзу рангин кўриб қон бўлди кўнглим,
Дучор ўлдим тикан отлиғ балога.

Қилур ҳар жойда булбул оҳу афғон,
Маза, бу ўртада, боди сабога.

Кутиб султондан эҳсон янглишибман,
Жафо кўрдим, ялингач бевафога.

Бориб май сотқучига хуш хабар бер
Ки, Ҳофиз юрмагай энди риёга.

* * *

Ул кимки, эҳсон йўлидан менга вафодорлик қилур,
Мендек ёмонлик ўрнига бир лаҳза гамхорлик қилур.

Соз айлаб аввал нағмани, дилбар сўзин менга дегай,
Ул дам суниб бир коса май, менга харидорлик қилур.

Дилбарки, жоним ёқди, у кўнглимга тўлган орзу,
Будур умид — ул жавр жў, шоядки, дилдорлик қилур.

Дедим: юракда ғам, тугун, зулфинг яна айлар забун,
Деди: мен айтдим, шул учун ул сенга таррорлик қилур.

Ул малла тўн кийган дағал, севги ишидан беҳабар:
Бер унга мастликдан хабар, то тарки ҳушёрлик қилур.

Мушкул топишлиқ ошно мендек нишонсиз бир гадо,
Султон қачон кўриб раво, риндлар-ла майхўрлик қилур,

Майли, неча кўрсам ситам, ул жингалак сочдан бу дам,
Занжир зулфидин не ғам, ҳар қанча айёрлик қилур.

Ул кўзда кўб найранг бор, Ҳофиз, ҳеч этма ихтиёр,
Тундек қаро сочли нигор, ҳар турли маккорлик қилур.

* * *

Сарви равоним не учун қилмайди ҳеч майли чаман,
Бўлмайди ҳамдам гул билан, ёдига келмайду суман.

Кўп вақт эрур, дайди дилим боғланди, кетди зулфига, —
Ушбу узоқ сайридан ул қилмайди ҳеч азми ватан.

Е қошларин қаршусида қанча хушомадлар қилай,
Бермайди ҳеч сўзга қулоқ, доим тағофул қилди фан.

Гарчи бинафша зулфлар тўзди шамол ила бу чоқ,
Кўнглим унинг ёди билан, қайтмайди ҳеч ўз аҳдидан.

Еғди этаклардан гулоб, ҳайрон эрурманким, сабо,
Ўтган йўлин туфроқларин қилмас нега мушки Хўтан.

Лойиқ кўриб соқий агар сўнса тўла коса заҳар,
Ким май каби ичмас уни, бўлмай оғиз жону бадан?

Рухсори орзусида дил жон бирла ҳамдам бўлмади —
Тан хизматин қилмайди ҳеч, жондир унинг шавқи билан.

Мен зулфидан қилдим гила, ҳийла йўли-ла у менга
Дедики: «Бу эгри қора, олмас сўзимни ҳеч қачон».

Тортгил кўлинг, қилма жафо, оқмиш кўзимнинг
ёмғури —

Кўз ёшларим қилмай мадад, бўлмайди ҳеч дурри Адан.

Ғамзангга бўлмишду р фидо Ҳофиз ўгутни тингламай,
Тиғ ила ўлмакка сазо ҳар кимки, сўз уқмас экан.

* * *

Домлалар минбар уза сўз қилса такрор ўзгача,
Айлагай хилватда турли фитна бедор ўзгача.

Ушбу мажлиснинг билимдонига бор мушкул савол:
— Тавба бергучига тавба не учун ор, ўзгача.

Мииндир ўз эшакларига янги бойларни бу чоқ
Қул хачирга фахр этиб, ноз айлар изҳор ўзгача.

Хонақоҳнинг соили, кел, ўтпарастрлар дайрида
Бир қадаҳла дилни айла, бою дедор ўзгача.

Хусни бепоён қанча ошиқни қилса ҳалок,
Янги ошиқлар келиб, бўлгай гирифтор ўзгача.

Дод, гавҳар билмаган саррофларнинг дастидан
Ким, эшак мунчоқни дур деб, қилди бозор ўзгача.

Аршдан тонг чоғида келди товуш, ақл унга дер:
«Ед олур кўкда малак Ҳофиздан ашъор ўзгача».

* * *

Гўзал гул чоғи яшнар тоғу чўллар,
Керак бу чоғда бўлсин қўлда соғар.

Кўнгилни айлагил бир лаҳза хурсанд:
Садафда доимо бўлмайди гавҳар.

Ғанимат бил, гулистон ичра май ич,
Иккинчи ҳафта гулнинг ҳоли дигар.

Қизиқ севги йўли ким, ушбу йўлга
Бош урганларда бош қолмас, муқаррар.

Менга ҳамдард эсанг, йиғил варақни,
Бу ишқ илмини билдирмас у дафтар.

Ушандай ёрга дил боғлагилким,
Жамоли бўлмасин муҳтожи зевар.

Кел, эй шайх, бода ич ғамхонамизда,
Уялсин ушбу майдан ҳавзи кавсар.

Қизил май бирла олтин жомни тўлдир —
Бағишла, кимки эҳсонингни истар.

Худо ҳаққи, кумуш танли ёрим бор,
Бу хил ёр кўрмагандир балки Озар.

Деса Ҳофизнинг шеърин кимки яяглиш,
Етишмас ақли, недир тоза гавҳар.

* * *

Бу кеча майхонада базму айш фаровон эди:
Хурушда соқийю, кундуз каби чароғон эди.

Эмасдур ишқ сўзи овозу ҳарфга ҳеч муҳтож,
Хурушга солғучи най, дафлар этган афғон эди.

Бу телбалар йиғинида на ўтса баҳсу жавоб
Ул мадраса ҳақида қилу қолу, дoston эди.

Кўнгил қувончда эди соқийнинг карашмасидан,
Бу бахт қайтмоғи бир оз кўнгилга армон эди.

Аниқладим: У ики маст жоду кўзларни —
Сихрчи соҳирининг минги банда фармон эди.

Дедимки: «Менга лабингдан ҳавола қил бўса».
Кулиб дедики: «Қачон бизда бунча бўлгон эди?»

Аниқки, бахту саодат менга юз очди кеча —
Ой ила ёр юзи бир-бир билан гилахон эди.

Ул ой лаби эди Ҳофизнинг дардига дармон,
Карам чоғида бироқ дўстига кам эҳсон эди.

* * *

Мен номоз ичра шу қайрилма қошинг этдим ёд,
Бўлди бир ҳолати меҳроб ҳам этди фарёд.

Энди, дил, шодлигу сабрни мендан кутма,
Сабру ором, ки кўрган эдинг, ўлди барбод.

Бода хўб, тоза чаман, қушлари бўлмишлар маст,
Ишқ эли даври келиб, бўлди ҳама иш бунёд.

Яхшилиқ ислари келмоқда жаҳонда менга ҳам,
Гул қувонтирди мени, бодисабо айлади шод.

Эй севинчлар келини, қилма замондан ҳасрат,
Пардалар тут, безат уйни, ки келибдур домод.

Дилни банд этган ўсимлик бори зийнатланмиш,
Еримиз ҳусни эрур аслида ҳам шунча зиёд.

Ўзининг юклари остида қолиб барча дарахт,
Хайрият, ғам юкидан сарв бўлибдир озод.

Ўқи, эй чалғучи, Ҳофиз ғазалин яхшисин,
Токи аввалги қувончли чоғимни айлай ёд.

* * *

Қўл тортмоғум тилакдан, лутф этмагунча дилбар,
Е жон кетар танимдан, ё васл бўлур муяссар.

Улгач очиб мазорим, боқгил ўлук танимга,
Бағрим ёниб кафандан, кўкка чиқар тутунлар.

Кўрсат юзингни, жонон, танг қолсин аҳли олам,
Оч лабни, эр-аёллар қилсун фиғон баробар.

Жон лабга келди, кўнгул ҳасратдадур лабингдан,
Мақсадга восил ўлмай, жон чиқмоғи муқаррар.

Лаъли лабинг шавқи-ла қийналди хаста жоним,
Йўқсуллар ул оғизда ҳеч ёд этилмагайлар.

Ед айласа ошиқлар яхши сифатларини,
Ҳар ерда, ҳар йиғинда Ҳофизни номи янграр.

* * *

Умрим юзингни нури билан доимо баҳор,
Кел-кел, юзингсиз ўлди ҳазон ушбу лозазор.

Бир зарра ташвиш этмас ўлимда у кимсаким,
Топкан эса лабинг майидан умрига мадор.

Лойиқ агар кўзимдан оқар сел бўлиб ёшим,
Жоним яшин каби ғаму дардингда беқарор.

Беумр мен тирикман, ажабланма бунга ҳеч,
Ким айрилиқни умр дебон берди эътибор?

Пойлайди ҳар тарафда фалокат қўшинлари,
Ўтмакда умр, қолмади илгингда ихтиёр,

Дийдор агар бир-икки нафас бўлса муддати,
Бир йўлни топки, умри азиз ўтмагай бекор.

Майхўрлик ила тонг чоғи уйқу қачонгача,
Уйғонки, умр ўтиб борадир олмайин қарор.

Суръат билан ўтар эди, боқмасди қайрилиб,
Умр ўтди-ю, дил ўлмади бир зарра баҳрадор.

Ҳофиз, гапир, бу оламро сўз дурини соч —
Дунёда қолгуси қаламингда шу ёдгор.

* * *

Лабларингда кутган орзу бўлмади комим ҳануз,
Кўрмади май лойқасидан ўзгани жомим ҳануз.

Икки зулфинг боис ўлди, кетти дин аввалги кун,
Ушбу савдода не бўлғай, йўқса анжомим ҳануз.

Янглишиб бир тун сенинг зулфинг дедим мушки Хўтан,
Тиғ ўлиб ҳар тола тук бузмоқда оромим ҳануз.

Янглишиб жонон менинг номимни бир кун қилди ёд,
Аҳли дардга жон иси бермакдадур номим ҳануз.

Юзларингнинг шуъласин уй ичра кўрди офтоб,
Соя янглиғ қочди-ю, манзил унга томим ҳануз.

Соқийё, лаъли лабинг сунмиш азалда бир қадах,
Масту мадҳушлиқ-ла ўткай субҳ ила шомим ҳануз.

Сен дединг: «Жонингни бер, бўлмоқ учун оромжон».
Жонни ғамга топшириб, келмайди оромим ҳануз.

Езди Ҳофиз ул қизил лаъли лабинг киссасин,
Қатрадур оби ҳаётдан шеъру илҳомим ҳануз.

* * *

Турғил, олтин косани май қуюб обод айла,
Тўлажак бош косаси тупроқ ила, ёд айла.

Охири манзил экан бизга шу жимлик водий,
Еру осмонга солиб ғулғула, фарёд айла.

Шу бошинг ҳурмати, э сарв, гар ўлсам тупроқ,
Нозни қўй, соя солиб, тупроғими шод айла.

Дилга етган сенинг ул зулфинг илонидан алам,
Қил лабинг унга шифо, дардидан озод айла.

Кўз ёшим бирла ювиндим, бунга дер дарвишлар:
Тозалан аввал ўзинг, покни кейин ёд айла.

Ераб, ул зоҳиди инжиқ, ки кўрур айбни фақат,
Фаҳму идрок йўлига уни иршод айла.

Фикри ифлоснинг кўзи тушмас ул жонон юзига,
Ул гўзал юзни, дилинг пок тутиб, ёд айла.

Гулдек ул гул исидан тунни қабо қил, Ҳофиз,
Тунни пояндози ул, қомати шамшод айла.

* * *

Билсангки, чангу уд неларни қилур баён,
Таъзир этилмайин десанг, ич бодани ниҳон.

Элтарлар ишқ номусин, ошиқни равнақин:
Ешларни айбу, чолни қилиб таънага нишон.

Дерлар: бу севги сиррин эшитмангу, сўзламанг,
Мушкул ҳикоядурки, қилурлар уни баён.

Биз ташқарида алданамиз макру ҳийлага —
Парда аро улар нима тадбирда бу замон.

Пири мугонни вақтин олиб ташвиш орттирар,
Кўргил, мурид, пирга на қилмоқчидир бу он.

Юз дилни бир боқиш ила мумкин сотиб олиш,
Хўблар тағофил айлади бу ҳақда ҳар қачон.

Бир қанчалар уринса тилаб ёр васлини,
Тақдир иши, дегай уни бир қанчалар ҳамон.

Бўл эҳтиёт, ишонма — бу оламда йўқ сабот,
Ҳар дамда ўзгарувчи бир ишхона бу жаҳон.

Май ички, шайху Ҳофизу муфтию муҳтасиб —
Алдарлар, англасанг, кўринур макрлари аён.

* * *

Бу жаҳон гулшанидан менга гулираъно бас,
Бу чаманда у қадди сарвравон таиҳо бас.

Тилагим аҳли риё суҳбатидан бўлмоқ узоқ
Ҳам ёқимсиз кишидан менга қадаҳ саҳбо бас.

Қилмишингга яраша бергусидир жаннатни,
Биз гадо-риндга муг дайридаги маъво бас.

Бир ариғнинг лабида ўлтиру, кўр, умр ўтишини,
Дунё қандай ўтишига шу қадар иймо бас.

Боқ жаҳон ҳолига ҳам кўргил унинг озорин,
Сенга кам бўлса, менга фойда-зиён савдо бас.

Ер мен бирла эрур, бошқа на бўлсин тилагим,
Давлати базми агар бўлса кўнгулоро бас.

Қувма тангри ҳақи жаннатсари даргоҳингдан
Остонанг менга борлиқдан эрур аъло бас.

Менга ёлғиз сени васлингу, йўқ ўзга ҳавасим,
Айладим икки жаҳон моли билан савдо бас.

Ҳофиз ўз тақдирдан ранжимак инсофсизлиқ,
Мен учун таъби равону, ғазали зебо бас.

* * *

Тол ости, сув лабида шеър ила олдингда ёр ўлсин,
Ҳам улфат дилбари ширину ёри гулузор ўлсин.

Аё эй бахт ила давлат, шу давлат қадрига етгил,
Муборак бўлгай айшинг, ҳам бу дамлар пойдор ўлсин.

Ғанимат англа суҳбат тунларин, бўл доимо дилхуш,
Очилмиш лола, ойдин тунда ишрат барқарор ўлсин.

Нечук майдур у соқий кўзларининг косаси ичра,
Ки оқилларча маст этсин, ширин унда хумор ўлсин.

Ул одамларки, бир дилбарнинг ишқин дилда сақлабдир:
Дегил: «Исриқ тутатсин, кўзлагучи шармсор ўлсин».

Келин таъбимга нозик фикр дурру гавҳарин тақдим,
Замона боқса бўйнимда илондек зулфи ёр ўлсин.

Ўтибдир умр, э Ҳофиз, кел, этгил азми майхона,
Иш ўргат мастларга, яхши ишларда барор ўлсин.

* * *

Ўз бахтимизни биз синадик бу шаҳар аро,
Тортиб олиш керак, у ётар хавфли жар аро.

Бармоқни тишлаб оҳ чекарман, шунинг учун
Ўтлар ёқилди гул каби жону жигар аро.

Хуш келди менга тундаги булбулнинг хониши,
Ўз шохларини чирмади гул, барглар аро.

Шод ўлгил, э кўнгилки, ул нозу итобли ёр
Ўз бахтидан итобда қолур, бу шаҳар аро.

Дунёда ҳеч машаққат, азоб тортмайин десанг,
Аҳдингда тур, сўзингни ботирма заҳар аро.

Ҳофиз, агарда васл абадий бўлса барқарор,
Қолмасди Жамшид тахтидан ажраб, хатар аро.

— 29 —

* * *

Ажаб Шероз ким, йўқдир мисоли,
Худоё, бўлмасин ҳаргиз заволи.

Бу Рукнобод суви таҳсинга лойиқ
Берур хизр умрини салқин зулоли.

Мусалло, Жаъфаробод орасида
Эсар мушк ила анбардек шамоли.

Келиб Шерозга ол файзу шарафлар,
Жуда кўбдур азиз соҳиб камоли.

Кишида миср қандин ёд этарга
Ширинлар олдида қолмас мажоли.

Сабо, ул шўх, гўзал, мастлар ҳақида
Не билгайсан, нечук онларнинг ҳоли.

Мени бу уйқудан уйғотмангиз ҳеч:
Дилимни шод этар ширин хаёли.

Агар ул шўх бола қонимни тўкса,
Онасининг сутидек қил ҳалоли.

Агар ҳажрингдан этсанг хавф, Ҳофиз,
Нечун шуқр этмадинг, вақти висоли.

* * *

Мисоли тонгсану, ман шамъдек бўлубман адо
Кулиб қарар нечук этгум бу жонни сенга фидо.

Шу зулфинг ўлди сабаб, тушди дилга ҳарнеки доғ,
Гўримдан унгуси ўлсам бинафша бирла хино.

Умид остонида кўз эшигин очган эдим,
Бир айладинг назар бўлдинг кўзим қаросида жо.

Нечук шуқур қилай, эй ғам сели, кечирсин, ҳақ
Ки мендан ўлмас эдинг, кимсасиз чоғимда жудо.

Кўзим қарочигида қулман, унга дил дардин
Дегач, ҳамиша у минг томчисини қилди даво.

Нигорим айлади жилва ҳама назарга вале,
Карашмасини кўролмайдим кимса менча расо.

Шамолдек ўтса ёрим қабрим устидан, Ҳофиз,
Кафанни шавқ ила албатта йиртаман гўраро.

* * *

Кел энди, гул сочиб ҳар ён, қадаҳ қўлда ўтургаймиз,
Бузиб чарх эски томин, янги бир тарҳ ила қургаймиз.

Агарда тортса ғам лашкар тўқишга ишқ эли қонин,
Мену соқий бўлуб бирга, бу ташвишни битиргаймиз.

Эрур қўлда гўзал чолғу ёқимли, куйла, созанда,
Ўқуб шеър, оёқ рақсини авжига кетургаймиз.

Сабо, элт жисмимиз гардин у юксак остон соҳа,
Қи шояд хўблар шоҳи юзин бир бора кўргаймиз.

Бири ақлидан ургай лоф, бири доим тўқир ёлғон,
Кел, арзу додимизни энди ҳокимга гапургаймиз.

Агар жаннат тиларсан, биз билан майхонага юргил,
Сени хумнинг тагидан ҳавзи кавсарга етургаймиз.

Қадаҳни тўлдириб лим-лим қизил гул сингари майдан,
Сочиб атр, уд тутатгаймиз, улуг бир базм қургаймиз.

Кел, эй жонон, юзинг нури билан мажлисни порлатгил,
Қошингда шеър ўқуб бу дам, оёғингга бош ургаймиз.

Билимдонлик ва хушхонлик эмас Шерозда ҳеч манзур.
Кел, эй Ҳофизки, биз юзни бўлак юртга ўгургаймиз.

* * *

Ғариблиқ тунида ҳамдам оху фарёдим,
Ғариблиқ ғаму ҳасратларидур ижодим.

Диёру ёр хаёлида зор йиғларман,
Сафар отин йўқотиш бўлди фикр ила ёдим.

Рақиб юртдан эрмас, у ёр элидан мен,
Рафиқаларимга етар меҳрибон қил имдодим.

Худо учун менга, йўлбошчим, айла энди кўмак,
Ки майкадааро шуҳрат-ла айласун ёдим.

Агарчи кексаман, аммо ҳавас бунга боқмас,
Яна у ёш пари ишқиға бўлди иршодим.

Мени сабо шамолидан бўлак киши танимас —
Ҳаводан ўзга на улфат, на дўсту ҳамрозим.

Ҳаёт суви кабидур ёр манзилин шавқи,
Сабо, кетур менга Шероз исин, қил имдодим.

Кўзим ёши тўкилиб юзга сиррим айлади фош,
Ҳамиша мен ила ғаммоз хонабар одим.

Дер эрди чанг чолиб Зухра юлдузи тонгда:
«Гўзал товушли, ширин сўзли Ҳофиз устодим».

* * *

Менга еткурди қисқа қўллик озор,
Баланд остоналиклар тутдилар хор.
Магар тутгай қўлим бир зулфзанжир,
Бош ургум йўқса шайдоликга ночор.
Фалакнинг ҳолини сўр кўзларимдан
Кечир юлдуз санаб тунларда бедор.
Упарман жом лабини шул учунким,
Тириклик сирридан қилди хабардор.
Қўлим кучсизлигидан шод эрурман,
Етишмас бир кишига менам озор.
Дуо қилсам агар май сотқучини,
Не бўлгай марҳаматга шуқр даркор.

Мени ердан кўтармайсан, агарчи
Еш ўрнида қилурсам гавҳар эйсор.

Бу даштда қўйма йиртқич деб менга айб,
Олур таълимларим оҳуи тотор.

Бошим Ҳофиз каби мастдур ва лекин
У бошлиқ лутфидандирман умидвор.

* * *

Мен эмасдурман у ринд тарки маю дилдор этай,
Муҳтасиб билгай бу ишдан мумкин эмас ор этай.

Лола жом ушлаб бўтакўз, маст била фосиқ оти,
Дардларим кўб, қайси ҳокимга уни изҳор этай.

Майкада дарёю, севги гавҳару, изловчи мен,
Бунда бош эгдим, шу ҳолда қайгача исрор этай?

Гарчи тупроққа қорилдим, ҳимматим қўймас мени,
Кўз булогидан тўкиб сув, қанча оҳу зор этай.

Ҳайъатим мисли гадо у қўлда султон хазнаси,
Чарх эҳсонидан ўзни қандай умидвор этай?

Бу фалакнинг аҳд ила паймонида йўқ эътибор,
Аҳдни жом ила тузуб, май шартини такрор этай.

Торт жиловни, тур бир оз, қўзғатма, жоно, жилвалар,
То йўлингга кўзни дурру гавҳарин эҳсор этай.

Мен учун ҳеч лойиқ эрмас эрди риндлик шеваси,
Тушгач ушбу ҳолга нечун ўзгалардан ор этай?

Тавба қилғонларни доим айблаб юрган эсам,
Гул чоғи девонаманми, бодани инкор этай?

Кўз ёши ёқуту лаълидин хазинамдур тўла,
Бас, қуёш файзу зарини не учун даркор этай?

Қошларинг меҳробини бахтимдан айларман талаб,
Унда Мажнун янглиғ ишқинг дарсини такрор этай.

Ушбу лаблар ишва айлар эрди Ҳофизга мудом,
Не учун афсонага бовар қилай, иқроп этай?

* * *

Тонг отди, соқий жомни лиқ-лиқ шароб қил,
Чарх айланишга ҳеч бир ишонч йўқ, шитоб қил.

Фони жаҳон хароб ўладур, ундан илгари
Гул ранг бодалар била бизни хароб қил.

Хуршиди май чиқарди бошин шиша шарқидан,
Қувноқ бўлишни истар эсанг, тарки хоб қил.

Ул кунки, лойимизни фалак кўза айлагай,
Албатта, бошимиз косасин лиқ-лиқ шароб қил.

Биз лофу тавба парҳиз этувчи киши эмас,
Тоза шаробу жом ила бизга хитоб қил.

Оч кўзни, яхши боқ, кўпирибдур қадаҳ юзи,
Дунё асосини шу кўпукдек ҳисоб қил.

Гул мавсумию умр ўтишга шошилдилар,
Гул ранг майингни сунгали, соқий шитоб қил.

Ҳофиз, эшитки, майга топинмоқ эрур савоб,
Тур, вақтни қочирмаю, тезроқ савоб қил.

* * *

Этдим табибга ғамларни чандон,
Мискин ғарибга қилмайди дармон.

Ҳар дам тиконнинг қўлида бўлди
Булбулга боқмай гул юзли жонон.

Биз дардимизни дилбарга айтдик,
Йўқдир табибдан ёширишга имкон.

Дўстлар юзини кўрсин яна дўст,
Ераб, омон тут, қил лутфи эҳсон.

Ишқ сандигининг қулфи бузилмиш,
Еткузмасин қўл ағёри нодон.

Эй ёр, васлинг неъматларидан
Бизга насиба афсусу армон.

Бўлмасди Ҳофиз дунёга шайдо,
Доно сўзини олганда ҳар он.

* * *

Яна риндлар сари бир айла назар яхшигина,
Яна майхона томон айла гузар яхшигина.

Мени ҳаққимда лабинг шул қадар этган эҳсон,
Жуда ҳам яхши, бир оз ошса агар яхшигина.

Эй жаҳоннинг чигалин ечгуси, доно одам,
Фикр бер, айла бу ишларни басар яхшигина.

Деди носих: «Ки недир ишқда ғамдин ўзга?»
Дедим: «Эй муллаи ғофил, шу ҳунар яхшигина».

Гар десам сенга, қадаҳ олу, пиёла лабин ўп,
Мендан ўзга бера олмас бу хабар яхшигина.

Териб олгил, берадур мева, ки Ҳофиз қалами,
Иўқ бу боғ мевасида бундан ўтар яхшигина.

* * *

Бу жандапўшлар ила бўлма ҳамдам,
Ўгирма риндлардан юзни ҳар дам.

Эрур бу жанда тўн ғоятда ифлос,
Эрур пок майфуруш кўнгли, дили ҳам.

Қилурсан мастлик, ёширин ўтурма —
Ичирдинг бода, ютдирма заҳар ҳам.

Чидолмайсан, тананг ғоятда нозик,
Ҳазар қил: малла тўнлар мушти бардам.

Эрур бедард бу сўфийнамолар,
Май ичганлар бўлишсин шоду хуррам.
Лаби майгуну, мастона кўзинг оч!
Сенинг шавқингда май қайнар дамодам.
Келиб бу ҳийлагарлар ёлгонин кўр:
Қадаҳнинг бағри қон, чолғуда мотам.
Ҳайиқ Ҳофиздаги ўтли юракдан!
Қозондек кўкси қайнар, кўнглида гам.

* * *

Хўблар шаҳи, бир боқ, бу гадойингни ризо қил,
Қўйган бош-оёқига қарам айла, вафо қил,
Бир боқмоғинг орзуси бу юқсул дилидадир,
Боқ, гамзадаги маст кўзинг оч, рамзу имо қил.
Баҳслашса гўзалликда жамолинг-ла тўлун ой,
Кўрсат юзунгни, халққа танит, юзи қаро қил.
Эй сарви равон, бир нафасе боғу чамандан
Базм ичра келиб деки, тўнинг йирту, қабо қил.
Парвонаю, шамъу, гулу, булбул йиғилибдур,
Елғузлама, жоно, келиб айшимни расо қил.
Дил бергучига тоқай ўлур жабру жафолар,
Бир айла вафо, тангри ҳақи, тарки жафо қил.
Тангри ҳақи, душманларинг игвосин эшитма,
Ҳофиз каби ўз йўқсулингга лутфу ато қил.

* * *

Дилим зулфинг учида тутди маскан,
Қуйи солма, синур, дилбарлик эт фан.
Агар зулфинг каби тортса кўнгул бош,
Қўлингга ол, оёққа солма бошдан.

Агар тунда келур бўлсанг чарогдек,
Кўзим бўлгай жамолинг бирла равшан.

Гулистон энди менга завқ бермас,
Юзингни кўрсам — олам менга гулшан.

Қадинг сарвини васфига тутунсам,
Таним бори тил ўлгай мисли савсан.

Қачон кўнгай шакар солган идишга
Чибин, андиша қилса елпиғичдан.

Қилолмас ишқбозлик можорасин
Жаҳонда кимса, Ҳофиздек муайян.

* * *

Эй кўзларимнинг нури, эшитгил сўзим бу дам,
Ичгил тўлиқ пиёлани, бер сўнгра менга ҳам.

Айтдимки, тажриба била сўзлайди кексалар,
Тингла насиҳат, ўғлим, бўл пири муҳтарам.

Эслик киши оёғига ишқ урмайди кишан,
Ошиқ бўлишни истасанг, ақлингни айла кам.

Бермайди мастлик кайфини тасбиҳу малла тўн,
Бу ишда май сотувчига бўйнингни айла ҳам.

Жон бирла молни дўст қилур дўстга фидо,
Сўз тинглагучи ёрга юз жонни берса кам.

Севги йўлида девларнинг иғвоси кўп эрур,
Ақлингга кел, хато сарига қўймагил қадам.

Саргайди баргу қолмади шодликнинг чоғуси,
Тош, айла нола, доира гавғони айла зам.

Бўлсин ҳамиша тоза майинг жом йла тўла,
Сокий, шароб қолдигини бизга қил карам.

Зарбоф тўн ичра мастлик ила тушса гар йўлинг,
Назр айла бўса Ҳофизи, эски чопонга ҳам.

* * *

Чолгучи, айлагил наво янги ва янги, хилма-хил,
Изла шароб дилжушо янги ва янги, хилма-хил.

Кўнглинг очувчи ёр ила, хилват ўтур нигор ила
Бўса-ла ком этиб раво, янги ва янги, хилма-хил.

Сенга тилак бўлурми ром, кўтармасанг қадаҳ мудом,
Еди-ла майни ич расо, янги ва янги, хилма-хил.

Нима қилса гўзал пари, қилгуси мен учун бари,
Раиғ ила ўсмаву хино янги ва янги, хилма-хил.

Тонг ели, эссанг ҳар қачон, гар ўша дилбарим томон,
Ҳофизнинг арзин эт адо янги ва янги, хилма-хил.

* * *

Хирқамни гаров қўйгум, бир коса шароб авло,
Бемаъни насиҳатдан менга майи ноб авло.

Ҳар қанчаки кўз тутдим, беҳудага умр ўтди,
Бас, менга фақирлик-ла бир кунжи хароб авло.

Зоҳидни юрак сиррин халққа демагайман ҳеч.
Бу қиссани айтмоққа чанг ила рубоб авло.

Шундай фалак аҳволи, бош ҳам сўнги йўқ бунда —
Соқийни хаёли-ла қўлларда шароб авло.

Бир сен каби дилбардан кўнглимни узолмасман,
Сендан бош агар тортсам, бўйнимга таноб авло.

Кексайдинг аё Ҳофиз, тарк эт маю майхона,
Ешликда ҳаваскорлик, риндлик майи ноб авло.

* * *

Сен, эй зоҳид, ўз орзуинг сари бор,
Менинг ҳам худди шундай мақсадим бор.

Қадах бўш доимо лола кўлида,
Кел, эй соқий, кетур ҳар наrsaки бор.

Мени торт энди девона сафига,
Шу мастлик яхшидир, бўлгунча хушёр.

Ҳазар қил мендан, эт, эй сўфи, парҳез
Ки, парҳездан қилибман тавба минг бор.

Кел, эй кўнгил, унинг зулфига боғлан,
Халос ўлмоққа гар бўлсанг ҳаваскор.

Қўйиб тур тавбани гул мавсумида
Давом этмас, ўтар гул фасли ночор.

Чаман атрофидан ел ўтганидек,
Умрнинг кўклами ўтмоқда, эй ёр.

Кел, эй Ҳофиз, эшит аччиг насиҳат —
Нечун гафлатда ўтсин умр бекор.

* * *

Бу юрт тўла ҳарифдир, ҳар бир тарафда дилбар,
Қўшгайсиз ишққа ҳисса, ишланг бу ҳақда, дўстлар.

Чарх кўзи кўрган эрмас бундан қизиқ ҳарифни,
Ҳеч овчи қилмагондур бундай бир ов мусаххар.

Бог ичра барча гулдан ҳусн ила нозанинсан,
Пок этагингга асло ёпишмасин тиканлар.

Кимнинг кўзи кўрибдур, ким жондан ишлаган там,
Гард юкмаган танига бир ёри ҳур пайкар.

Мендек дили яримни қувдинг, нега ёнингдан?
Бўлгайми бўса насиб, ёхуд қучмоқ муяссар.

Тез кел, кўнгил очар май, шодлиғ нафас ғанимат:
Келгуси навбаҳордан кимда умиду бовар.

Бўстонда тенгу тўшлар гул бирла лола янглиғ,
Ҳар бирлари тутуб жом, ёр исми тилда азбар.

Гар бу тугунни ечсам, бу сирни фош қилсам,
Ишлар чатоғу, дардлар эзмакда тоғ баробар.
Ҳофиз танида ҳар тук ул шўх пари қўлида,
Мушкул туриш бу янглиғ бир юртда, э биродар.

* * *

Бўлди яна гул бирла чаманлар бихишт осо,
Гулгун май ила жомни тўлат, соқийи зебо.
Ғам зангини дилдан йўкотар ушбу қизил май,
Қутлар эди бу сўзни баланд таъбли доно.
Манъ айлагучи май қовоғин тош била урса,
Сен хишт ила ёр бошини раҳм айлама асло.
Онгсизлигу илмингга боқмайди фалак ҳеч,
Чунки кўзи йўқ: яхши, ёмон унга муаммо.
Ҳур ила бихишт нақд бўлибдир менга, зоҳид,
Нечун қилайин нася, ҳикоят сари парво?
Ул Хожа Камол аҳлидур, айлаб йўдини пок,
Олтун йўқ эса, хиштла йўлин бергумиз оро.
Тарсобачае кечагина дердики: Ҳофиз,
Афсуски, бутхона аро айлади маъво.

* * *

Эй бод, нишони ёр эурсан,
Дилбар соридан чопор эурсан.
Зинҳор қўлингни чўзма, сақлан,
Зулфин силаб айбдор эурсан.
Э гул, юзига не нисбатинг бор?
У мушку тиканга ёр эурсан.
Райҳон, нимасан, қаро хатин кўр —
У тоза-ю, сен губор эурсан.

Наргис, қанисан, у маст кўзлар
Кайфин сурау, хумор эурсан.

Эй сарв, у баланд қад олдида сен
Бог ичра кам эътибор эурсан.

Эй ақл, унинг ишқига берилдинг,
Бу чоқда беихтиёр эурсан.

Ҳофиз, сенга васл ўлур муяссар,
Гар сабрда барқарор эурсан.

* * *

Умид ила минг уриндимки, ёр бўлсанг деб,
Бу беқарор дилимга қарор бўлсанг деб.

Кел энди ишқ эли ғамхонасига будур умид,
Бу ғамли кўнглима шояд мадор бўлсанг деб.

Тилайман уйқуси йўк кўзларим чароги бўлиб,
Умидли кўнглима ҳамдам нигор бўлсанг деб.

Менга ярим кечада уйқудан мурод шудур,
Кўзим ёши киби кўкрак тумор бўлсанг деб.

Юрак ақиқ лабинг ишваси билан қондур,
Шижоят айлар эсам ғамғусор бўлсанг деб.

Малоҳат иқлими шоҳининг қулгадур нози,
Бу ишда сендан умид, сулҳкор бўлсанг деб.

Вазифа айладинг икки лабингдан уч бўса,
Вазифани қил адо, «ол, хумор бўлсанг» — деб.

Гўзаллар ишқ элини қўллаган чаман ичра,
Умид ила боқаман, менга ёр бўлсанг деб.

Шаҳарда Ҳофиз ўлуб, арзимасман арпага ҳам,
Карамларинг кутаман, ғамғусор бўлсанг деб.

* * *

Бордим саҳарда боғ сари гул териш учун,
Ногаҳ қулоққа келди, чекар эрди булбул ун.

Бир гулнинг ишқига у бўлиб мен каби асир,
Ғавго қилар эмиш бу чаман ичра ушбу кун.

Сайр айлар эрдим ул чаману боғаро, фақат —
Уйлар эдим у булбулу гул ҳаққида бутун.

Гул ёр этиб тиконнию булбулда йўқ қарор,
На гулда ўзгариш, на булбулдадир сукун.

Булбул фиғони қилди дилимга огир асар,
Қайтдим, чидолмадим жуда ҳолим бўлиб забун.

Гулшанда гуллар очилар асло ҳисоби йўқ,
Қўймас тикан балоси бирор гул узиш учун.

Ҳофиз, суюнч умидини тутма замонадин,
Минг айби бор, фазилатидир макр ила фусун.

* * *

Утпараст дайрида ҳам мен каби йўқ бир мафтун,
Бўлди ҳар жойда гаров хирқаю дафтар май учун.

Айладим бода сотувчи қўлида минг тавба,
Ёрсиз томчи май ичмай, демайин базму ўйин.

Боғладим кўз аригин этагим бирла агар,
Кошки ёнимга ўлтиргуси сарви мавзун.

Балки бу сир ҳақида сарв тили сўзлагуси,
Йўқса парвонада тил йўқ, ўзи ғоятда забун.

Менга бода кемасин тезда кетур, дилбарсиз
Ғамдан оқмоқда кўзим бурчида наҳри Жайҳун.

Қилма бегона сўзин ёрга топингучи менга,
Йўқ ишим ўзга билан, менга пиёла май сун.

Ранжима, наргис агар кулса кўзинг шевасидан,
Юрмагай кўр изидан кимки, кўзи бўлса бутун.

Жуда ёкмиш бу сўзим, тонг чоғида бир тарсо
Майкада олдида най, даф ила куйлайди бугун:

«Гар мусулмонлик эса Ҳофиз тутуб турган иши
Оҳ, агар бўлса бу кун орқасида тонгласи кун».

* * *

Эй подшоҳи хўбон, ёлгузлик ғамидан дод.
Қийналди гариб кўнглим, кел, айла гарибинг ёд.

Дардинг менга дармондур навмидлик ётоғида
Единг менга ҳамдамдур ҳажр айлар эса бедод.

Муштоқлигу айрилиқ бир ҳолга кетирмишким,
Сабрим этаги қўлдан кетди-ю кўнгул барбод.

Бўстон гули ҳар доим яшнаб, очилиб турмас,
Мунглуғлар дилин овла, давринг экан: эт имдод.

Юз боди сабо бунда зулфинг тараб ўйнайдур,
Будур ҳариф, эй кўнгул, мағрурлигинг эт барбод.

Доираи тақдирда биз нуқтаи паргормиз,
Лутф улки: сен ўйлайсан — ҳукм ул, қиласан ижод.

Бебошлигу ўжарлик ринд оламида йўқдир,
Ринд мазҳабида бунлар бир куфр деб ўлмиш ёд.

Кўнгул сирини, дўстлар, кимга ечай оламда,
Ҳар ёнда юрар ёрим, кўрмас юзин одамзод.

Мен тонг елига оқшом қилдим гила зулфидан,
Айтдики: «Ғалатдир бу савдойи каби фарёд».

Соқий, чаману гулда сенсиз сира равноқ йўк,
Шамшодни хиромон қил, боғни безаб, эт обод.

Бу гардиши зумраддан қондур жигарим, май бер,
Зумрад косадан мушқил ҳал бўлгуса, кўнгул шод.

Ҳижрон тугади, Ҳофиз, васлип бўйи келмоқда,
Эй ошиқи шайдо, бу айш муборакбод.

* * *

Бахт тонгдир, қани ул жоми мисли офтоб,
Қайда бундан яхши фурсат, менга сўн бир жом шароб.

Соқий, ёру холи уй, машшоқ ҳазилкаш хўб ширин,
Бу йигитлик даври майнинг навбати ишратга боп.

Машқ этар созанда, ёр қарсақда, мастлар рақсда,
Қувди мастлар уйқусин, ноз бирла соқий бениқоб.

Хос хилват, тинчу инсонга томоша жойидур,
Буки, мен кўрмоқдамен: ўнгимми, ёраб, ёки хоб.

Покиза майнинг хаёли бирла шўх эсган сабо,
Еширур хўб яхши, гул баргига гулшанда гулоб.

Кўнгил очмоқлик гўзаллик, шоду хурсандлик учун
Яхши бўлгай қўлда олтин жому лиммо-лим шароб.

Тингла Ҳофиз сўзларин, бўлди харидор тўлган ой,
Янграгай ҳар бир нафас Зухро қулоғида рубоб.

* * *

Мархамат қил, дўст саломин келтур, э боди сабо,
Айлайин завқим билан дўст номига жоним фидо.

Худди булбулдек қафас ичра бу кўнглим тўтиси,
Дўстни шаккар лаълу бодомига бўлмиш мубтало.

Холи — дона, жингалак сочи — тузоқ, мен куш каби
Донадан айлаб умид, тушдим — илиндим домаро.

Кимки дўст жомидан ичса, мен каби бир журъа май,
То жаҳон борича бошини кўтармас мутлақо.

Севгига бир нома ёздим ушбу ҳолимдан, етар,
Бўлгуси бош оғриғи ортиқча сўздан дилрабо.

Мен висолин изласам, у айрилиқнинг қасдида,
Хоҳишим тарк айладим, мақсадга етсин маҳлиқо.

Гар муяссар бўлса ёр юрган йўлин туфроғидан,
Минг шараф менга, қилай икки кўзимга тўтиё.

Ҳофизо, дарду ғамида қўй, давосин излама,
Ёр васлидан бўлак бу дардинга йўқдир даво.

* * *

Менким, ул майхона бурчи хонақоҳимдир менинг,
Тилдадир соқий дуоси, тонг гувоҳимдир менинг.

Бўлмаса тонг чоғи май бирла рубобим йўқ, ажаб,
Тонг отарда оҳу афғон узрқоҳимдир менинг.

Шукрим, йўқдир гадою шоҳлар бирла ишим,
Чунки дўст йўлин гадоси подшоҳимдир менинг.

Васлингиздир мақсадим масжид билан майхонадан,
Ўзга йўқ фикрим, гувоҳим бир илоҳимдир менинг.

Сен учун бўлсам гадо, у тожу тахтдан яхшироқ,
Жавру зулминг— мартабам, заррин кулоҳимдир менинг.

Кесмагунча то ажал тиғи ҳаётим томирин,
Хизматингдан кетмоқ, албатта, гуноҳимдир менинг.

Ул замондандурки, ул остонага қўйдим юзим,
Токи борман ёр макони такагоҳимдур менинг.

Гарчи бизда йўқ эди, Ҳофиз, гунаҳга ихтиёр,
Сақлагил одобу, айтгил: «Бу гуноҳимдир менинг».

* * *

Еру дўстлар суҳбатню, завқли бўстон яхшидир,
Яхши гул фасли, май ичмоқ вақти обдон яхшидур.

Тонг насимидан кўнгиллар очилур ҳар лаҳзада,
Тоза дил, тоза нафаслар чунки ҳар он яхшидир.

Гул очилмасдан туриб, кетмоққа қасд этди яна,
Йиғла, булбул, кўнгли мажруҳларга афғон яхшидир.

Мужда бўлсин тунда какку қушга ишқинг йўлида,
Ер учун ҳар кимки бўлса тунда нолон яхшидир.

Гарчи шодликнинг жаҳонда исми бору жисми йўк,
Хуш табиат шўхлик расми-ла жонон яхшидир.

Богда савсаннинг тилидан бу садони тингладим,
Дер эди: «Дунёдан ўтмоқ тезу чаққон яхшидир».

Ҳофизо, тарки жаҳондан сўзламоқ кўнгил очар,
Ўйламайсан, шоҳларга даври даврон яхшидир.

* * *

Қайси уйнинг шамъидир у, қайси жойда хонаси?
Ўртади жонни, сўранг, кимнинг эрур жононаси?

Бу замон дину дилимни хонавайрон айлади;
Билмадим кимнинг эрур у мўнису ҳамхонаси?

Лабларининг бодаси ҳаргиз лабимдан кетмасун,
Кимга сўз бермиш вафодан, май тўла паймонаси?

Ул саодат шамъининг базми эрур кимга насиб,
Сиз, худо ҳаққи, сўранг, кимдур унинг парвонаси?

Ҳар киши афсун билан тортмоқчи, аммо билмадик,
Тортадур нозик дилин кимнинг қизиқ афсонаси?

Ераб, ул ой юзли, юлдуз чехрали олий нишон,
Қайси коннинг гавҳари, кимнинг эрур дурдонаси?

Қилди ичмасдан лабининг бодаси дилни хароб,
Кимга улфат, ким эрур ҳамкоса, ҳампаймонаси?

«Оҳким, Ҳофиз дили девонадир сансиз», — дедим.

Шўх табассум бирла: «Бу кимнинг, — деди, —
девонаси?»

* * *

Шаҳраро ой юзлигим йўқ, ҳафта бўлди менга йил.
Билмагайсан, айрилиқ мушкилдиру ўртанди дил.

Севги лутфила юзига тушди кўзим нуқтаси,
Кўрди ёр ҳуснида аксин хол деди мушкин асил.

Марҳамат илгин узатдинг кўп шаҳарларга қараб,
Балки парвонг йўқ ғариблар ҳолига сенда дегил.

У шакардек лабларидан сут ҳиди келгай ҳануз,
Ғамза бирлан гарчи киприклар олур жонни дадил.

Битта гавҳар икки тақсим бўлмоғи мумкин экан,
Чунки лаълинг, э гўзал, бу сўз учун яққол далил.

Биз томон бир келмоғингдан хуш хабарлар бердилар,
Ниятингдан қайтма, қутлуғ фол эрур бу, яхши бил.

Қай йўсун ҳажринг ғамин тоғин кўтаргай нотавон,
Ноладан-ку бўлди Ҳофизнинг тани бир тола қил.

* * *

Юзинг ҳуснингга тузди иттифоқу, олди дунёни,
Жаҳонни олса бўлгай иттифоқлик бирла ҳар они.

Муҳаббат аҳлининг сиррини очмоқ бўлган эрди шамъ.
Худога шукрим, куйди тили-ю, кетди дармони.

Сенинг рангу ҳидингдан сўзламоқни хоҳлаб эрди гул,
Сабо қизгандию дам тортди, гулнинг битди имкони.

Ғурур айлаб, бошига эгри қўйди дўпписин лола,
Қизил май кўксини доғ этди, равшандир юрак қони.

У кун бир коса май ишқи бутун куйдурди боримни,
Гўзал соқий юзининг аксидан ўт тушди пинҳони.

Замона ишлари бир нуқтадек жисмим ўраб олди,
Юрардим айланиб, паргор каби, солди бу ғавғони.

Езибдурлар буни гул япроғига лола қонидан,
Кимики пухтадур, олгай қизил май қўлга ҳар они.

Қўлимга жоми жамшидийда май бер тонгда, майнўшлар
Қуёшдек нур сочар тиғи билан фатх этди дунёни.

Кўз оч, фурсатга боқ, оламаро кўп фитна қўзғалгач,
Май ичди ғам билан, соз олди қўлга юртнинг эшони.

Менинг қалбимаро ҳар дамда ёнган ёширин ўтдан
Қуёш бир шуъладурким, кўкка чиқди — бўлди нуроний.

Латофат сувлари, Ҳофизки, назмингдан томиб тургай,
Бўлақлар қай йўсин фаҳми олур бу хилда маънони.

* * *

Қўрқаман, ғам пардасин йиртар оқиб ёшим қатор,
Дилдаги пинҳон сирим оламга бўлгай ошкор.

Бир мақомда сабр этиб, тош лаъл бўлгай, дейдилар,
Бўлгаю, аммо жигар қони-ла бўлгай эътибор.

Арзи дод этмоқни хоҳларман букун майхонада,
Шояд унда дил бўлур ғамдан йироқу беғубор.

Кеккайиш бордур гўзал, ул сарви қаддинг бошида,
Қисқа бу қўллар қачон у белга етгай, э нигор?

Тўлган ойсан, бу кўринган бахту давлат қасрида,
Бошлар остонасин тупроғи бўлгайлар қатор.

Ҳар тарафдан йўлладим сенга дуолар ўқларин,
Лоақал ўндан бири албатта қилгай сенга кор.

Зар каби товланди юз меҳрингни кимёси билан,
Ҳимматинг тупроқни олтин айлагай, э бахтиёр.

Ерима оҳиста-оҳиста сўзимни арз қил,
Эҳтиёт бўл, беҳабар қолсун сабо, э жони зор.

Ногаҳон ғам келса сенга, ўзни тут, бўлма тажанг,
Шукр қилгил, токи бадтарроғига бўлма дучор.

Сен ишонгил, ғам ема, сабр айла, эй дил, оқибат,
Шомдан тонг, кечадан кундуз келур, қишдан баҳор.

Мен ажаб ҳайратдадурман ул рақибнинг кибридан,
Топмасун, ёраб, бу хил номард ҳаргиз эътибор.

Ҳурмати албатта кун-кундан ошар халқ олдида,
Ҳуснидан бошқа фазилат ҳам агар инсонда бор.

Дилда меҳринг, бошда ишқинг сут билан кирган эрур,
Танда жоним борича қолгай танимда барқарор.

Бош чиқаргай қабридан Ҳофиз, оёқ ўпмоқ учун,
Қабрин устига қадам қўйсангиз, унга ифтихор.

* * *

Ширин ҳосил берур, дўстлик дарахтин ўтқиз, эй инсон,
Адоватнинг ниҳолин юлки, бергай ғам, алам, армон.

Бўлиб майхона меҳмони, май ич, мастоналар бирлан,
Ҳумори бўлма, ҳаргизким бошинг оғрийди, эй жонон.

Бу суҳбат тунларин билгил ғанимат, шоду хандон бўл,
Қоронғулик, ёруғликлар келур, кўп ўзгарур даврон.

Йўлин Мажнунга бурсун, Лайлининг сорбонини йўлла,
Унинг ҳукмидадир, ёраб, қуёш бирлан маҳи тобон.

Ҳаётингни баҳорин топки, йўқса бу чаман ҳар йил
Очар юз ғунча насриндек, кўрар булбулча минг хушхон.

Менинг мажруҳ дилим зулфингга боғланмиш, худо
ҳаққи,

Буюр, жонимга ором берсун, ул лаъли лабинг шул он.

Мадоринг кетмиш, э дил, ғам юки остида қолмишсан,
Бориб бир коса май ич, балки бўлгай дардингга дармон.

Қарилек чоғида Ҳофиз тилар бу боғда тангридан,
Ариқ бўйида топса сарв қоматлик гўзал жонон.

* * *

Бахтим недурки, ёр лабидан бермагай нишон,
Сирри надур, хабар демагай толеим ҳамон.

Жоним нисор этай лабининг бўсаси учун,
Е бўса бермади-ю ва ё олмади у жон.

Е парда ичра йўл йўқу — мен интизорман,
Е бору, парда тутгучи қилмас сирин аён.

Сабр айлаган киши етар охир муродига,
Аммо замона фитнаси бермас менга омон.

Зулфин сабо учурди, у нокас фалакка боқ,
Бермас мажол кокилидан узсам ушлабон.

Паргор сингари юраман четда айланиб,
Бир нуқтадек бу ўртага йўл бермади замон.

Дерманки, ухласам кўраман ёр жамолини,
Ухлатмагай мени сира Ҳофиздаги фиғон.

* * *

Булбул ўйларким, ҳамиша унга гул гўёки ёр,
Гул хаёли нози булбулнинг дилига қилса кор.

Дилраболик биргина ишқ аҳлин ўлдирмоқ эмас,
Гар еса қуллар гамин шулдир улуғлик, эй нигор.

Лаълнинг қалбида қон, мавж урмоғи қимматлидур,
Бода нархин пастлатур афсус, сафолда бода хор.

Булбул ўрганди ширин сўзлашни гулнинг файзидан,
Йўқ эди унда бу хил назму тараннум ёр-ёр.

Кетди дилдор, қанча диллар бирга йўлдоши эрур,
Қайда бўлса сақлагил доим саломат бирубор.

Сен агар нафсинг тийиб, беҳуда йўлга юрмасанг,
Шубҳасиз васлига етгайсан, бўлурсан бахтиёр.

Эй йўловчи, дилбаримнинг кўчасидандур йўлинг,
Бош ёрар девори, ҳушёр бос қадам, оҳиста бор.

Гарчи суҳбат ишратинг хўб яхшидур, аммо, кўнгил,
Бермагил ишқни кўлингдан, у азизу эътибор.

Сўфий ичган бўлмаса, нега кулоҳи қийшаюр?
Икки жом ичса яна, салла чувалгай, эй нигор.

Урганиб қолмиш жамолингга бу Ҳофизнинг дили,
Парвариш қилмиш висолинг, бермагил озор, ёр!

* * *

Бўлдим ишқингда куйиб, машҳури даврон шамъдек,
Тунда ошиқлар йўлида, мен ниғаҳбон шамъдек.

Юмшади мумдек ғаминг илгида сабрим тоғлари,
Ўту сув ичра эрур, чунки тану жон шамъдек.

Эй қуёш юзли, бўлибдир кеча сенсиз кундузим,
Менда ишқинг зўрлигидан тўлди нуқсон шамъдек.

Қирқилур сабрим пилик янглиғ ғаминг қайчисидан,
Уртанур ҳажринг-ла тан, ҳар вақт сўзон шамъдек.

Кўзларимдан балки тез-тез оқмаганда қовли ёш,
Фош бўлмас эрди сиррим бунча ҳар ён шамъдек.

Ғамга ўрганган кўзимга уйқу келмас туну кун,
Чунки ҳижрон дардидан кўз бўлди гирён шамъдек.

Ўту сув ичра сенинг ишқингда ўртанди кўнгул,
Еши ёмғирдек оқар ҳар лаҳза, ҳар он шамъдек.

Менга ҳижрон кечаси йўлла висол парвонасин,
Йўқса, оҳим айлагай оламини вайрон шамъдек.

Кўкка еткизгил бошимни бир кеча васлинг билан,
Кел, ёрут қалбимни ҳуснинг бирла, жонон, шамъдек.

Қолди умрим бир нафас сенсиз, нигорим, тонг каби —
Шул замон кўрсат юзингни, топширай жон шамъдек.

Қандай ўчгай дил ўти кўз ёш билан, меҳринг ўтин
Бошига Ҳофиз кўтарди, бўлди сўзон шамъдек.

* * *

Дилимга ғамзадан ўқ урма, жонон,
Сузик кўзингга боқиб, чиқмасин жон.

Чиройинг давлати етди камолга,
Зақотин менга бер, мен ҳақли инсон.

Қадаҳ тўлдирки, ишқинг давлатидан,
Ешим ўтгач, бўлибман бахтли ўғлон.

Кўнгул ёрим хаёли бирла банддир —
Бўлак ҳеч нарса сиғмас дилга шул он.

Маю машшоқдин ўзга айтса бир сўз,
Қалам синсин, танимда қолмасин жон.

У ғавго ичра ким, бир-бирига боқмас,
Келур пири муғондан менга эҳсон.

Сенинг, зоҳид, менга тоқай фирибинг,
Асал, сут, олма деб, ҳам боғу бўстон.

Мен ул қушманки, ҳар шому саҳарда
Юракдан сайрашим-ла тўлгай осмон.

Ичарман ғамли кунларда фақат май,
Қилибман майфуруш-ла аҳду паймон.

Бу қандай яхши фурсат, бода ичгач,
Вазир, шоҳ ваҳми йўқ, роҳатдадур жон.

Мени кўрганда даъвогар гадо дер:
«Вале ғам бойлиги дилда фаровон».

Кўнгулни ул замон Ҳофиздан уздим,
Қачонким бўлди соқий муниси жон.

* * *

Эй сабо, сенда у мушкин кокилин хушбўйи бор,
Сен шу ҳид бирлан қолурсан олам ичра ёдгор.

Тоза сақлолсанг, ишонч-ла топшириш мумкин сенга,
Ҳусну ишқнинг сиррию, дурдонасинким, бегубор.

Бемисол ҳуснинг ёқимли, айби йўқ ҳаргиз, фақат,
Бордур атрофингда юрган, шум рақиблар, э нигор.

Сенга, э гул, булбул овози қачон бўлгай писанд,
Қарғалар сўзи қулоғингда топибдур эътибор.

Мен сен ичган бодадан хушкайфман, бўлсин ҳалол,
Қайси хумдан бу пиёланг бўлди, айт, мастона ёр?

Ҳусн нарҳини оширмоқлик ишидир сенга хос,
Чунки гулдек рангу, хуш бўй сенда доим барқарор.

Мушку анбарни замона елга совурса бутун,
Садқа бўлсин сенга, мушкин холу хатлар сенда бор.

Сенга арзийди чиройдан лоф уриш мисли қуёш,
Чунки ой юзли гуломлар сенда бор саф-саф, қатор.

Кеккайиб ноз айлама, э сарв, бу гулшанаро,
Хам бўлур хижлатда бошинг, келса сарви гулузор.

Қилсам оҳиста дуо шўх-шўх табассумлар билан,
«Сен ўзинг ким, мен билан қандай сўзинг бор?» —
дейди ёр.

Мадраса бурчидан ишқ дуррини, Ҳофиз, излама,
Хоҳласанг топмоқни, чиққил ташқари мардонавор.

* * *

Кел эй жонон, жамолингдан тунимизни мунаввар қил,
Ҳаловатбахш бўйинг бирла бу суҳбатни муаттар қил.

У жонон кўзию қошига жону дилин топширдим,
Бу ҳолатни томоша этгали азминг муқаррар қил.

Бу янглиғ хусну савлат бирла кел мажлисга, эй дилбар,
Чароғ бўлгил, ёритгил, ишқ эли базмини дилбар қил.

Сен, эй жаннат насими, мажлисимиз хокини элтиб,
Тутатгичда тутаб бўйини ҳар ён мушқу анбар қил.

Не ҳаддим борки, мен нақди висолинг орзу этсам,
Умидим шул: лабингнинг шарбатин менга муяссар қил.

Чаман зеболарига жорий хуснинг амру фармони,
Карашма, ноз ила сарву санобарни мусаххар қил.

Ниҳоят хирадир ҳижрон тунининг юлдузи, эй ёр,
Чиқиб кошона томи узра ой шамъини музтар қил.

Бу жунали жандадан кўпдан буён номусу ор этгум,
Кел, эй жон, сўфиёна бир қараш бирла қаландар қил.

Биларманд кўрсатиб ўзни тутар гапга сени соқий,
Қулоқ солма гапига, дам ғанимат, нўши соғар қил.

Агар муфтий сенга май ичма, деб берса ўғит, анга —
Пиёла май бериб, эс-хушини ер бирла баробар қил.

Ўпиб аввал қадаҳни, сўнгра тутгил майпарастларга,
Бу хулқинг-ла ақлнинг жон димоғин муаттар қил.

Гўзаллик шуъласи идрок кўзига парда тутмишдир,
Тарат нуру зиё, хуршид хиргоҳин мунаввар қил.

Суриб айшингни ой юзли нигорлар ишқидин, сўнгра,
Ўқиб ёд айла Ҳофиз шеърини, қалбингда дафтар қил.

* * *

Бир хуш тушимда кўрдим, қўлда экан пиёла,
Таъбири яхшиликка, албаттадир, ҳавола.

Қирқ йилча дард чекдим, дерлар давоси шулдир:
Икки йиллик май ичгил, қилмасдан истеҳола.

Эрди чигил муродим, ечмоқ йўлини топдим:
Они беркитган эрмиш ёр зулфи тола-тола.

Севги хумори барбод этган эди вужудим,
Бахтимни кўрки келди, май лиқ тўла пиёла.

Майхонага борурман ҳар кун чекиб фиғонлар,
Ҳал этгай унда чунки мушкулни оҳу нола.

Ҳар дамда қон ютарман, аммо шикоятим йўқ,
Зероки қисматимда шундай экан навола.

Солдим назар баногоҳ тонг чоғида чаманга,
Гул ишқи бирла булбул дилдан чекарди нола.

Ҳар кимки меҳр қўйди, мақсад гулини термай,
Елнинг йўлида бўлди пойлоқчи ул ниҳола.

Гулшан насими ёқди қушлар дилига оташ,
Ул доғданки, они сақларди дилда лола.

Дилкаш газал ёзибмиш ёр мақтовига Ҳофиз,
Ҳар байтига берар тан юзлаб гўзал рисола.

* * *

Кўрдинг яна, эй дилки, гами ёр на қилди?
Уз ёри вафодорига дилдор на қилди?

Жоду кўзига боқ, кўрасан не-не ўйинлар,
Маст зулми аро ўйлари ҳушёр, на қилди?

Ёр ҳажрида кўзимдаги ёш бўлди шафақ ранг,
Шум толе эканманки, бу хунбор на қилди?

Эй соқий, қадаҳ тут, бўлак ишни қўя қолгил,
Билмас киши ким, соҳиб асрор на қилди?

Кўргилки, фалакка берибон зеб ила зийнат,
Айланасимон санъати паргор на қилди?

Тонг чоғи яшин чақнади Лайли ҳарамидан,
Қайс қалбини куйдирди баякбор, на қилди?

Ендирди муҳаббат ўти Ҳофиз дилин, эй воҳ...
Боқ, ёри қадрдонига, ул ёр на қилди?

* * *

Зулфингиз қилса мабодо бир хато, не бўлгуси?
Атр уриб, бордию, кўрсатса жафо, не бўлгуси?

Ишқ ўтидан жандапўшнинг хирмони куйса, не бок,
Шоҳдан зулму ситам кўрса гадо, не бўлгуси?

Ҳечқиси йўқ, ғамзангиз гар дилни қурбон айласа,
Қилса жанжал жону жонон ўзаро, не бўлгуси?

Ранжимоқ йўқдир муҳаббат маслагида, майни қуй,
Ҳар кудурат бўлса ҳам топгай сафо, не бўлгуси?

Ишқибозликда керакдир сабру тоқат, эй кўнгил,
Гар малол келса не бўлгай, ё хато, не бўлгуси?

Бедаво ғийбатчилардан турли ғавғо қўзгалур,
Сухбат аҳли қилса ҳамки можаро, не бўлгуси?

Хонақоҳдан кетди Ҳофиз, зоҳидо, айб этмагил,
Тошгуси эркин киши ҳар қайда жо, не бўлгуси?

* * *

Мужда келди, энди ҳеч қайғу билан ғам қолмагай,
Аввал-охир неки мавжуд бўлса — ул ҳам қолмагай.

Ҳокисор ўлдим агарчи ёрнинг наздида мен,
Қошида агёр ҳам шоду мукаррам қолмагай.

Бу забаржадли равоққа ёзилибдир зар ила:
«Яхшилик қолгай жаҳонда, ўзга олам қолмагай».

Пардадорким, барчани бир-бир кесар шамшир ила,
Ҳеч бир инсон даҳраро мангую маҳрам қолмагай.

Неку бад нақшин кўриб, шукру шикоят не керак,
Хатти борликда рақамлар ҳам мужассам қолмагай.

Мажлиси Жамшид аро шундай кўшиқдир — мазмуни:
«Бода тутгил, жом узатгил, бир куни Жам қолмагай».

Эй, тавонгар, сен бу дарвишнинг дилини шод қил,
Бу хазина ичра зар, ё ганжу дирҳам қолмагай.

Сен ганимат англагил парвонанинг васлини, шам,
Бил, қуёш чиққач, бу нозик, дилрабо дам қолмагай.

Ердин сен таъмаю уммидни узма, Ҳофизо,
Ҳам жабрдан бир нишон, нақши ситам ҳам қолмагай.

* * *

Замон андуҳига ҳеч соҳилу поён кўрмасман,
Бу дардга аргувон майдин бўлак дармон кўрмасман.

Дедим, майхона пирин хизматин тарк этмагум асло,
Бу аҳддан ўзга ўзимга бирор имкон кўрмасман.

Хуморман, томчи майни менга лозим кўрмагай ҳеч ким,
Демак, аҳли жаҳонда дўст ила ёрон кўрмасман.

Ошиқ аҳли худо бирла яқин дерлар, ўзингни тий,
Ки шаҳрим шайхларида ишқдан увон кўрмасман.

Белингада кокилинг, унга дилимни боғламышман мен,
Бўлибман зулмати зулфинг аро пинҳон, кўрмасман.

Сенинг қаддинг менинг кўз ёшларимдан баҳралар олгай,
Бу хил оби равону ҳам сўлим бўстон кўрмасман.

Бу ҳайрон икки кўзимдан минг афсуским, минг
афсуским,

Икки оннадурки, ҳусни нурафшон кўрмасман.

Бу дарё мавжида Ҳофиз дили бир кемадек сузгай,
Қуруқ сўзу суҳандан фойдаю эҳсон кўрмасман.

* * *

Сенга изҳори дил қилмоқ ҳавасдир,
Сенинг қалбингни ҳам билмоқ ҳавасдир.

Рақиблардан, қаранг, ошкор дардим,
Ниҳон тутмоққа интилмоқ ҳавасдир.

Қадр оқшоми-ку олий, муқаддас,
Сенингла тун бўйи бўлмоқ ҳавасдир,

Нафис дурдоналарни тори дилга
Меҳрла инжудек илмоқ ҳавасдир.

Мадад бергил, сабо тун ичра менга,
Саҳарда гул-гул очилмоқ ҳавасдир.

Бу лутфинг-чун кўчангни кипригим-ла
Супурмоқликка эгилмоқ ҳавасдир.

Езиб риндона шеърлар, худди Ҳофиз,
Даъво аҳлига бас келмоқ ҳавасдир.

* * *

Ерим қўлига қадах ким олгай,
Бозори санам касодга қолгай.

Ҳар кимки, кўзини кўрса дейди:
«Маст тутгучи бормиким тутолгай».

Ашк баҳри аро балиқ бўлибман,
Қармоғини ёр чу сувга солгай.

Зор ила аёғига йиқилдим,
Уммед этамен қўлимдан олгай.

Ҳофиз каби хуррам ул кишиким,
Жоми азалини нўш этолгай.

* * *

Кеча дoston бўлди ошиқ даврада гесуларинг,
То ярим тун баҳсга боис бўлди анбар мўларинг.

Кипригинг новакларидин қонга айланди кўнгил,
Ваҳ яна қумсар ажабким ул камон абрўларинг.

Авфилиллоҳким, сабо келтирмаса сендан хабар,
Ҳеч насиб бўлмасди кўрмак бизга кўча-кўйларинг.

Бе хабар эрди жаҳон аввалда ишқ ошубидин,
Қолди ғавгога у кўргач ғамзан жодуларинг.

Мен ҳам авваллар эдим дарди жунундин беҳабар,
Қўйди домин йўлларимга кокили ҳиндуларинг.

Тугмаларини ечгилу дил мушкулин айла кушод,
Ким, ечилмоғимга боис дилкушо кулгуларинг.

Кел вафо айлаб, қадам қўй Ҳофизингнинг хокига,
Ким бу оламдан олиб кетмишдир ул орзуларинг.

* * *

То магар дунёда бор майхонадин ному нишон,
Бошимиз майхона пирин йўлида хоку тўзон.

Ҳам қулоқда дайр пирин ҳалқаси бордир азал,
Ҳалқа бирламиз ҳамиша, ҳалқа бўлгайдир ҳамон.

Қабримиз устидан ўтсанг, ҳиммат айлагил талаб,
Қилгусидурлар зиёратгоҳ они ринди жаҳон.

Пок пойинг кафти теккан бу замин йиллар мудом,
Саждагоҳи қиблайи ҳушёрдил бўлгай, ишон.

Кет, йўқол, зоҳиди худбин, кўзимиздан то абад,
Парда ортинда жаҳоннинг сирлари биздин ниҳон.

Ишқи тушган гўзалим турк қизи бул кун яна маст,
Ишқида хуни дилим бўлди ёноқлардан равон.

Таъна этма мастни, эй зоҳидки, ҳеч маълум эмас
Ким, нечук кетгай бу оламдан ва билмасмиз қачон.

Шавқинг ичра кирса гўрга кўзларим бил, эй нигор,
То қиёмат бўлажак сенга нигорон ҳар бир он.

Ҳофизо, бахтинг агар шундай олар бўлса мадад,
Севгилинг зулфи ҳам ўзга қўлда бўлгай бегумон.

* * *

Тонг-саҳар вақти, қаранг, сабру саботим бердилар,
Қап-қаро тундан олиб, оби ҳаётим бердилар.

Ногаҳоно порлатиб жисмимни эзгу шуъласи,
Сарбаландлик жомида янги сифотим бердилар.

Не муборак тун эди ул ва не хуррам кеч эди,
Ул қадр кечда менинг қутлуг баротим бердилар.

Сўнгида васфи жамолим кўзгуда кўз-кўз этиб,
Мужда келди-ю шул он жилвайи зотим бердилар.

Мен агар шодмон етибман мақсудимга, не ажаб,
Бу менинг ҳаққим эди, ҳаққу закотим бердилар.

Ул шараф айёми бахтим муждасин берди яна,
Меҳнату қадрим баланддир нақлиётим бердилар.

Гар тилимдан кетма-кет шахду шакарлар ёғилур,
Бу сабр инъомидир ким, ул наботим бердилар.

Кимёдир бир ажаб пири муғонга бандалик,
Майкада тупрогидан оҳанг — баётим бердилар.

Доимо Ҳофиз саҳархез, субҳидам олгай нафас,
Неча заҳматдан халос айлаб, нажотим бердилар.

* * *

Гул бе руҳи ёр дилга ёқмас,
Бе бода баҳор дилга ёқмас.

Бе завқу сафо эрур чаман ҳам,
Бе лолазор, дилга ёқмас.

Булбул агар этмас эрса нола,
Сарву гулу хор дилга ёқмас.

Ер эрса шакар лабу гуландом,
Бе бўса-ю ор дилга ёқмас.

Суврат гар этар ақлни хайрон,
Бе нақши нигор дилга ёқмас.

Бўлмас эса, Ҳофизо, бу жонинг
Ерингга нисор, дилга ёқмас.

* * *

Кетмоқда дил қўлимдан, дил аҳлидир сабабкор,
Дилда ниҳон сирим ҳам бўлгуси энди ошкор.

Бизнинг кема синиқдир, денгиз шамоли, қўзғал,
Балки яна кўрармиз ошно юзини бир бор.

Беш кунлик умр вафоси афсона-ю, хаёлдир,
Инсонга яхшилик қил, фурсат ғанимат, эй ёр.

Гул шоҳи узра булбул мастона қилди нола,
Тонг отди, эй хумори, келтир шаробни такрор.

Эй, соҳиби каромат, шукрона қил сиҳат сен,
Тараннумингни дарвеш аҳлига айла бисёр.

Бу оламу у олам осойиш икки ишдан:
Дўстларга чин мурувват, ёвларга зарда даркор.

Бизни киритмадилар аслида яхши йўлга,
Хуш келмаса дилиннга, қилгил қазони бекор.

Аччиқ бу сувни сўфий дер: «манбаи фалокат»,
Қизлар лабидан аъло менга шароб-мададкор.

Йўқлик чоғида, эй дўст, тарк этма ишратингни,
Май — кимё гадони айлар қорунча молдор.

Саркашлик этма шамдек, куйдирмасин дилингни,
Тафтида хоратошни мум айлагувчи дилдор.

Искандар ойнаси ҳам май жоми-ку, назар сол,
Доро диёри ҳолин у сенга қилгай изҳор.

Форсий забонли турклар, умрга йил қўшарлар,
Соқий риндона май тут, рақс айласин азмкор.

Майга тегибди жанда, киймайди они Ҳофиз,
Бизни кечиргил энди, эй шайхи поккирдор.

* * *

Келиб гул қошига булбул азонда,
Деди: «Кибрингни қўй, кўп қилма ханда.

Жаҳон айвонида танҳо эмассан,
Сенингдеклар жуда кўп бу чаманда».

Деди булбулга гул: «Сўзинг ҳақиқат,
Шуниинг-чун эътироз йўқ жону танда.

Ва лекин қайси ёр ёрига бундай
Қўпол сўзларни айтгай анжуманда?»

* * *

Сийна лиммо-лим алам-ку, қайда малҳамдан дарак,
Яккаликдан ҳар нафас ҳалқумга жоним келажак.

Соқиё бир коса май бер, бир нафас ором олай,
Кутмагил ором фалакдан, ул ўзи ҳам жонсарак.

Мен дедим зийрак кишига: «Кўргил аҳволин нечук?»
Ул деди: «Олам паришон, ишларидир чархпалак.

Сабр чоҳинда куйиб ўлдик Чигил моҳи учун,
Турк шоҳи ҳеч хабар олмас, қани Рустамбилак.

Ишқибозлик кўйида хотиржам ўлтирмақ хато,
Минг тилинсин дардинга дору қидирган ҳар юрак.

Нозу неъмат аҳлининг риндлик кўйинда йўқ иши,
Бўлмагай йўлбошчи, куймак билмаган беғам сўтак.

Чин киши кўзга чалинмас, олам ичра истама,
Ўзга одам, янги олам қайтадин тузмак керак.

Тургил ўрнингдан, берайлик дилни ул маҳга агар,
Мулиённинг бўйи келса лабларидан бе бўнак.

Ҳофизо, кўз ёшидан не суд бу ишқ гавгосида,
Уммонингдан етти дарё томчидир ёки пуфак.

* * *

Жон бе жамоли жонон майли жаҳони йўқдир,
Майли жаҳони йўқдир, демакки жони йўқдир.

Ҳеч кимда дилбаримнинг тополмадим нишонин,
Е мен хабарсиз омий, ё ҳеч нишони йўқдир.

Ҳар шабнами бу йўлнинг оташли баҳри уммон,
Ҳар дарди бир муаммо, шарҳу баёни йўқдир.

Қўлдан чиқора кўрма фароғати дамни ҳеч,
Эй сорбон, жилов торт, йўлнинг поёни йўқдир.

Чанг қомати эгилган, ишрат аро чалурлар,
Чол сўзига қулоқ сол, асло зиёни йўқдир.

Дил, риндлик тариқин сен муҳтасибдан ўрган,
Ичиб юрар-ку элнинг ундан гумони йўқдир.

Қорун йиғибди бойлик, замон этибди барбод,
Зар йиғмагил дея айт, вафо ҳаёни йўқдир.

Агар рақиби шамдир, ундан сиригни беркит,
Билгилки шўх дилафруз, банди забони йўқдир.

Ҳеч кимсанинг жаҳонда Ҳофиз каби қули йўқ,
Ҳеч кимсанинг сенингдек шоҳи замони йўқдир.

СОҶИЙНОМА

Фитнасин бошлагай букун рўзигор,
Мену майхўрлигу ёр — кўзи айёр.

Кел соқий, май келтир, тузалсин аҳвол,
Етишсин фароғат, етишсин камол.

Бода тут, йиқилдим, вайрон ўлиб дил,
Бу ҳар иккисидан олмадим ҳосил.

Кел, соқий, келтиргил шароб тўла жом,
Кайхусрав, Жамшидга юборай пайғом.

Най ила айтайин, эшитсин улус,
Қай бири Жамшиду, қай бири Ковус.

Фотиҳлик кимёсин келтир эй, соқий,
Қорун ганжи Нуҳдек топсин умр боқий.

Қадаҳ тут, умрингга умр қўшилсин,
Орзуйинг эшиги шунда очилсин.

Соқий, Жам жомидан тутгил шундай май,
Иўқликда ободлик лофини ургай.

Менга берки, агар ёрлиқ қилса жом,
Жамдек билай олам сиррин батамом.

Бу кўҳна оламнинг сайридан гапир,
Утмишдаги шоҳлар умрида не сир?

Бизга ҳамон манзил бу хароб жаҳон,
Афросиёб тахти кетмишдир қаён?

Лашкарбоши Пирон турмас оёқда,
Турон қиличбози Шеда қаёқда?

Пирон қайга кетди, лашкари қани?
Туронли Шеда-чи, ханжари қани?

Фақат тахту қасри бўлмади барбод,
Мозорин ҳам ҳеч ким айламайди ёд.

Ҳали ҳам бизларга бекат биёбон,
Тур лашкари унда гум бўлган осон.

Не хуш сўз демишди Жамшиди доно:
«Арпа донча турмас беш кунлик дунё!»

Соқий, ўшал тобнок оташни келтир,
Зардушни чиқорсин тупроқдан ахир.

Менга берчи, ичиб бўлай ринду маст,
Наздида бир оташ ё дунёпараст.

Кел соқий, ҳар кимда ниҳоний иффат,
Харобот ичинда ўлтирар фақат.

Май бергилки бадном бўлмоқ истайман,
Хароби маю жом бўлмоқ истайман.

Андишага олов солгувчи май бер,
Урмонга ўт қўйсин уни ичса шер.

Ичиб шергир фалак бошига борай,
Бу кекса бўрига тузоқ ҳам солай.

Шундай май бер, соқий, жаннатий оташ
Ила ҳур атрини қилиб аралаш,

Бу хушбўйликни ҳам урай оташга,
Бир хушлуқ келтирай ақлу дил ғашга.

Май бергил, эй соқий, келтирсин шоҳлик,
Поклигидан кўнгил берсин гувоҳлик.

Май бергил гуноҳдан пок айлаган чок,
Гўрдан бош кўтарай, ишратда, қувноқ.

Рухонийлар боғи бўлмиш масканим,
Нечун тахта узра банддадир таним?

Менга шароб беру давлатим кўргил,
Хароб айлаб, ганжи ҳикматим кўргил!

Мен шундай қўлимга қадаҳ олган он,
Бўладир кўзгуда ҳар сир намоён.

Мастликда подшолик дамин ургайман,
Шоҳликда гадолик дамин ургайман.

Мастликда сир дуррин терайин чандон,
Бехудликда сирни ким тутар пинҳон.

Агар Ҳофиз қўшиқ айтса мастона,
Зухра рубоб куйи тўлар осмона.

Муғанний, қайдасен, янгротиб рубоб,
Шоҳона қўшиқни эсга ол шу тоб.

Бехудлик йўлини танлабон биз ҳам,
Зикр шўх рақсига тушайлик бул дам.

Тахту тож иқболи фаровон бу кун,
Дарахтида шоҳлик меваси тўкин.

Замон подшоҳи, замин сардори,
Давлат осмонининг ойи, тождори.

Ул шоҳлик тахтининг устиворлиги,
Балиқдан қушгача тинчлик ёрлиги.

Иқбол эгаларин кўз нур ҳикмати,
Соҳибдил кишилар валинеъмат.

Ало, эй Ҳумо-ю Ҳумаюнназар,
Фаришта табиат муборакхабар,

Фалак садафида сендек гавҳар йўқ,
Фаридун, Жамшидда сендек жавҳар йўқ.

Искандар тахтида даврон сур кўп йил,
Донишмандлик ила кашф этиб кўнгил.

Биравнинг дилига тиг ўрса рўзгор,
Бошқа биттасини қилур мансабдор.

Муганний, чалиб бер янги бир наво,
Рубоб чалиб айла рақибга нидо:

Букун ёв устидан топурмиз зафар,
Осмондан келмоқда яхшилик хабар.

Муганний, хурсандлик куй-ла қўш ҳисса,
Ғазал қавли бирла бошлагил қисса.

Ғам юкидан ерга ботмишдир оёқ,
Усулинг зарби-ла кўзғатгил бу чоқ.

Улуғлар кўнглини куй ила шод эт,
Парвизу Борбаднинг номини ёд эт.

Муганний, пардадан шундай нақш ол,
Парда тагидаги гапни эсга сол.

Муסיқа садосин янгрот шу зайил,
Ноҳид ҳам рақсга тушсин муттасил.

Шундай чалки, суфий ҳушидан кетсин,
Маст бўлиб хаёлан висолга етсин.

Муганний, чилдирма, чангингни соз эт,
Яхшилик одати бирла овоз эт!

Фирибгар жаҳоннинг қиссаси равшан,
Ҳомиладор бу тун не туғар экан?!

Муганний, озурда хотирим куйла,
Ягона бўлса ҳам бу сирим куйла.

Даврондан гам-алам кўради дилим,
Билиб бўлмас кимга интизор ўлим.

Муг ринди ёқмоқда яна оловин,
Кимнинг ўчоғини бузар қаловин.

Қон тўкувчи бундай қиёмат куни,
Коса-ю кўзаси синсайди уни.

Мастларга ашула пайғом юбормиш,
Кетган дўстларга ҳам салом юбормиш.

Кел, соқий, ўшал май оташга ошно,
Юбор, гамдан халос бўлай мутлақо.

Менга май бер, кўнгил султони эдим,
Бу кун олис кетдим, дил жони эдим.

Кел, соқий, келақол умр бевафо,
Май восита, унга гадо бўл, гадо.

Фақат май умрга қўшадир умр,
Ғойибнинг эшигин ҳар дам очадир.

Кел, соқий, шароб суз, мажлис эт барпо,
Дунё бевафодир, дунё бевафо.

Унинг қилмишидан шуни олдим ёд,
Қайқубод тожини ул этди барбод.

Кел, соқий, дил комин майдан эт талаб,
Дил оромин истаб ич кеч, эрталаб.

Агар дарду ғамга сабр этса дил,
Дилдан қутқармоқни майдан талаб қил.

Кел соқий, косани қил лиммо-лим май,
Сўзлаб берай нечук ўтди Кисро, Кай.

Кел, соқий, дунёдан гафлатда қолма,
Охир қонинг тўкар, ичишдан толма.

Кел соқий, келақол, саркашлик қилма,
Сен ҳам тупроқдансан, ўтдан деб билма.

Қадаҳга майни қуй, ёқимли оташ,
Айниқса соф бўлса ва эрса беғаш.

Кел, соқий, эсганда хуш бўйли насим,
Дунёда қолмагай на олтин, на сим.

Келтир соқий, бода бўлсин лаълин, соф,
Қўлга тут, тугасин бу ёлғону лоф.

Тасбиҳу ҳирқадан безорман мудом,
Май-ла икковидан бўшат, вассалом.

Майхона кунжидан келақол, соқий,
Ундан узоқлашма, унда умр боқий.

Деса ким майхона юурсен, нечун?
Не жавоб берурсан? Де: «Хайрли тун!».

Келтир соқий менга арғувон қадах,
Ундан дилга шодлик ва жонга фараҳ.

Менга тутгил, ғамдан халослик берар,
Базмга кўрсатиб йўл, хослик берар.

Кел, соқий, май тутки бўлсин жонпарвар,
Хаста дилга жондек ғамхўр диловар.

Май бергил жаҳонга қурай бир чодир,
Сарпардам осмондан баланд бўладир.

Кел, соқий, қуёшдек, ойдек, тутгил жом,
Тахтим оёғида фалак вассалом.

Кел, соқий, кўҳна ул майхўрлик бўлсин,
Маст бўлай, қадаҳинг пайдарпай тўлсин.

Бегаш қадаҳингдан агар бўлсам маст,
Хуш куйларни куйлай, мен ишратпараст.

Кел, соқий, жаннатдек бўлди анжуман,
Юзингдан яшнади мисоли гулшан.

Майдан четга, соқий, тушмайдир йўлим,
Бир қадаҳ боки май ила тут қўлим.

Жонимни ҳалқумга келтирди даврон,
Муғлар дайри тамон йўл олдим равон.

Бу жаҳон ғамидан наф йўқдир, ҳеч наф,
Уни қилмоқ мумкин бода ила даф.

Кел, соқий, завқбахш майдан суз бул кун,
Ул майдан Раҳшга минмоқлик мумкин.

Таҳамтан мисоли олайлик майдон,
Дилимиз коми-ла қилайлик жавлон.

Кел, соқий, узатгил ёқутдек ичку,
Шодлик эшигини дилга очар у.

Кел, соқий, май тутгил мисли Салсабил,
Жаннат борлигидан дилга у далил.

Май бер, шўх куйласин чилдирма-ю най,
Кай тожидан авло менга ундай май.

Кел, соқий, подишоҳ ҳузурига бор,
Жамшид тожли шоҳга сўзим эт ошкор.

«Бенаво мискинлар дилини овла,
Сўнгра жаҳаннамо жомингни ковла...»

Мўғанний, чалгил чанг ила арғунун,
Кўнгилдан қув нокас бу дунё фикрин.

Агарда бир замон бўлсам хотиржам,
Кўнгилда қолмагай на дарду на ғам.

Мастларга ашула ва жом юборгил,
Кетган ёронларга салом юборгил.

Муганний, бери кел мен-ла этма жанг,
Чилдирмага қўл ур, гар бўлмаса чанг.

Эшитдимки, бошга тушса ғам-бало,
Чилдирма овози кўнгилга даво.

Муганний, қайдасан гул вақтидир, гул,
Чаманни чах-чахга тўлдирди булбул.

Қоним қайнат, дилни урушга келтир,
Бир нафас чангингни хурушга келтир.

Муганний, бери кел, удинг бўлсин соз,
Янги-янги наво айласин овоз.

Бир нағма ила қил дардимга чора,
Дилим мисли хирқа айла садпора.

Муганний, не бўлур қилсанг лутфу қут,
Найинг бирла дилга солсанг оташ, ўт.

Мени фикру ўйдан халос эт бир дам,
Дардим куйиб кетсин, барбод ўлсин ғам.

Муганний, қайдасен? Наво эт нилят,
Биздек бенавога бер имконият.

Охир бўшар экан биздан бу дунё,
Билиб қўй, шоҳликдан гадолик аъло.

Муганний, тинчима, куйла чалиб соз,
Биз бечораларга ўзинг чорасоз.

Ироқ йўлин кўрсат ўзинг чалиб руд,
Кўзларим сувини айла Зиндаруд.

Муганний, кел эшит мендан ушбу панд,
Менинг тилим билан сўзлар донишманд.

Агар ғам бошласа ҳужум, туз лашкар,
Чилдирма, рубоб, най, чанг бўлсин аскар.

Муганний, сиримга сен ёлғиз маҳрам,
Бир муддат най чалиб, ҳамдам бўл бир дам.

Май бирла улоқтир дилда бўлса ғам,
Бир дам найинг чалки, бирдамлик олам.

Муганний, қайдасен, чалсангчи рубоб,
Кел, соқий, косага солсангчи шароб.

Кел, ишрат қилайлик ўлтириб боҳам,
Енгилтаклик қилиб кулайлик бир дам.

Муганний, шеъримдан ўқиб бир газал,
Барбат куйи ила дардга топ амал.

Келақол, дунёга хирс қўйма зинҳор,
Киши мол-дунёла топмагай қарор.

ТАРЖИЪБАНД

Эй дўстлик учун фидойи жонон,
Шундаймиди айт, аҳду паймон?

Токай этасен гама гирифтор,
Охир бу қулинг дили-ку вайрон?

Зулфингни кўриб, кетиб қарорим,
Ҳеч қолмади-ку дилимда дармон.

Эй жони азиз, гадоларингга
Токай қиласен жафои ҳижрон?

Жабр ила бу жонга ташладинг ўт,
Созланди куярга хаста бул жон.

Дердимки, қилар эсанг тараҳҳум,
Қўл силта ситамдан, эзма чандон.

Иўқдир ҳеч умидки, бир куни сен
Раҳм ила этарсен ишни осон.

Бош товлама, дил, сабрдин алъон,
Мақсуд йўлини топурсан осон.

Эй соқий, шароби ошиқона,
Бир икки қадаҳ узат шабона.

То бошда ҳушим зиғирча бордир,
Илгимда ўлур майи муғона!

Довуд куйини қўйиб баралла,
Соз этди чаман қуши тарона.

Эй мутрибимиз, қўлингдан асло,
Қўйма дафу созни бир замона.

Жононани ёд этиб, қўшиқ чал,
Жон ўртаса зора ул тарона.

Шодлик-ла май ич, май ич, ки Ҳофиз,
Токай қадаҳинг — ғами замона.

Аслида ғаму алам, аланга,
Кўксинг қатидан чўзар забона.

Билдимки, нажот йўлини боши берк,
Ҳижронида йўқ чету қарона.

Бош товлама, дил, сабрдин алъон,
Мақсуд йўлини топурсан осон.

Ишқинг ғамида агарда ўлсам,
Пайваста кетар руҳимга ул ғам.

Бешак етадир қуёшу ойга,
Оҳ урсам агар, фалакка нолам.

Отмакда камони қошларидин
Ул ғамзаси ўқларин дамо дам.

Шовқини қалам битолмагай ҳеч,
Гар пири фалак, дабиру маҳрам.

Кексайдиму ишқ гамида гўдак,
Гўдаклигу ишқ гамида чол ҳам.

Лол ўлтирамен сабр қилиб, лол,
Саъдий каби бошим ичра зикъ гам.

Гам занжирининг асири бўлдим,
Ҳижронинг аро ситам ва авдам.

Бош товлама, дил, сабрдин альён,
Мақсуд йўлини топурсан осон.

Эй сабру чидам заволи танноз,
Оч юздаги пардани, этиб ноз!

Тавбамни унут қилиб ўшал он,
Аҳдим бузай ошиқона корсоз.

Эй дўст, кўзим туфайли бул дам,
Одамлар аро очилди дил роз.

Иўк дилда қарору сабру, ором,
Ишқингда фиروق қилгач овоз.

Сармойи умрин этди барбод
Ҳар кимки гаминга бўлди ҳамроз.

Ишқ оташи, гам диёри ичра,
Уддек куйиб, эй дилим, бўл устоз!

Бор эрди нучик, азиз муродим, —
Пойини ўпиб, бўлай сарафроз.

Бош товлама, дил, сабрдин алъон,
Мақсуд йўлини топурсан осон.

Эй сарви суманбару гуландом,
Чехрангини кўриб хижил ой оқшом.

Қайтгилки, фироқинг ўртабон жон,
Қолдирмади дилда қатра ором.

Гар бўлмаса дил муроди ҳосил,
Ҳижронига розидир бу ноком.

Мен бирла фироқ гами ҳамиша,
Билмамки, қачон бўлур саранжом.

Иўқ меҳнату ғамдин ўзга неъмат,
Ҳажрингда этар ато бу айём.

Ҳофиз, нимадир ҳаётда мақсад?
Ер суҳбати-ю, шароб тўла жом.

Бўлмас эса ҳеч замон ҳосил,
Дил коми сенинг ила дилором.

Бош товлама, дил, сабрдин алъон,
Мақсуд йўлини топурсан осон.

Эй роҳати жону беқарорим,
Йўқдир на умид ва не қарорим.

Шодмен гаминг ила чунки ҳар вақт,
Утлиғ аламинг менинг мадорим.

Қўйнимда эдинг, чиқиб йўқолдинг,
Гўё танадан хушу мадорим.

Жонимда висолинг орзуси,
Ҳажрингда ўтар бу умри зорим.

Тунлар ўтадир санинг юзингсиз,
Тўфон бўлур ашки селиборим.

То олмас эса ўлим ёқамдан,
Сенинг этагинг қўлимда, ёрим.

Ҳеч сай ила бўлмагач муродим,
Дил хастадиру будир шиорим:

Бош товлама, дил, сабрдин алъон,
Мақсуд йўлини топурсан осон.

Эй заҳми алам ва малҳами дил,
Ишқинг танакору маҳрами дил.

Зулфинг бадану юрак тузоғи,
Лаълинг узук эрди Ҳотами дил.

Қошингми ва ё дилимга жаллод,
Қаҳрингми қазо ва ҳоками дил.

Кўнгилда ул-у, ўт ичра тандир,
Ернинг ғамидурми ё ғами дил.

Охир мен узоқ эсамда ундан,
Қолмишқу яқин бу мотами дил.

Ҳофиз, не бўлур, агарда ногоҳ,
Нур йўлласа сенга олами дил?

Лек мулки висоли ул бўлолмас,
Осону осон мусаллами дил.

Бош товлама, дил, сабрдин алъон,
Мақсуд йўлини топурсан осон.

Қ И Т Ў А Л А Р

I

Шоҳ, вазирлар ваъдасига берма кўнгил, эй жигар,
Ким билур, қай йўл билан бўлгай кушод иш охири.
Бор, таваккал қил, қаламдан тўкилур ҳар бир замон
Янги нақшу, янги ранг, аммо қаён онинг сирини?

* * *

Менинг шеърим гулқанд эрур,
Новвот эмас, шаҳду асал.
Кимнинг оғзи новвотдан шўр,
Айб этма, ким қанддан ўсал.
Ғавго тушар бошига, ким
Зуллол сувдан бўлса касал.
Ким онадан тугмиш басир,
Кўнглини ололгай қай гўзал.

* * *

Булбул айлар нолаю гул, ханда қилгай ҳар замон,
Не учун дил куймасин, дилдори оташ ташлагач!?
Чакмани жун жаҳиду шайхдан етар нохушлик,
Мен ғуломи мутриб ўлдим, савти бегаш ташлагач.
Зоҳидо, қилма ҳазар мужғони тийридин ҳечам,
Заҳми пинҳондир они қоши, камонкаш ташлагач.

* * *

Яхши-ёмонни сен ўзингдан сўра,
Муҳтасиб, бошқадан сўрамак, нечун?
Ёмондан узоқлаш, яхшига ёндош,
Беҳуда ўтмасин умринг туну кун.
Биласен, ризқимиз берувчи — худо,
Сен тамаъ кетидан бўлма кўп дилхун.

* * *

Мардумозордан ит ҳам этар ор,
Итдан пастроқда ким мардумозор!
Ҳақиқат бу сўз ичра муҳайё,
Дилга жо бўлсин ундаги маъно.
Одамку сен билан бир дастурхонда,
Ит эса кўчада, совук, бўронда.
Минг ҳайф, шул одамдан чиқади душман,
Аммо доим вафо кўрасан итдан.

* * *

«Тўрт хил жойда тўрт гавҳармен, —
Деди жомга лаълин шароб. —
Зумуррадмен ток ичинда,
Шиша ичра ақиқ, ноёб.
Хум ичинда зухро эрсам,
Жом ичинда — ёрқин офтоб...»

* * *

Эй покиза, олий зотинг бўлса хирсу адоватдан,
Эй тоза дил, бахт асосинг бўлса ёлғону фириб,
Улуғ насаб сенга қандай раво бўлсин, бу таъбни
Девга тортиқ этган бўлса, ҳатто паридан олиб.

* * *

Мадрасалар саройи, тоқи равоқ, илму баҳс,
Дили доно бўлмаса, фойда келтира олмас.
Фазилатнинг манбаи бўлса ҳам қозихона,
Кўзи бино бўлмаса, фойда келтира олмас.

* * *

Эй одам, фалакдан эркинлик, шодлик,
Хуррамлик, айш-ишрат истасанг агар,
Молу, ҳашамату, мансаб фикрин қўй,
Боридан кеч, фақат талаб эт соғар.

* * *

Жаҳон моли кетидан югургандим бир замон,
Охири тушундимки, фойдасидан кўп зарар.
Фалак менга не берса, ўлпонини ундирди,
Фарёд қилганим билан, ёшлик ўтди саросар.
Умр ўтиб кетмоқда, молу мулк тўхтатолмас,
Умр андуҳи бул кун, барча аламдан баттар.

* * *

Энди бир нафас умрим икки жаҳон молига
Алишмайман, қўш жаҳон назаримда мухтасар.
Вайрона дилим ичра ҳунаримдир хазинам,
Дилим дарё бўлса гар, осту уст тўлиқ гавҳар.
Бундан кейин бошингга не иш тушса ҳам, Ҳофиз,
Ғам емайин шод яша, жаҳон ўткинчи, ўтар!

Р У Б О Й Л А Р

Кўз ўнгимда фақат сенинг жамолинг,
Ўтар йўлим сенинг кўчанг-деволинг.
Одамлар уйқудан топади ором,
Менда эса тунлар сенинг хаёлинг.

Фалак мени сендан айлагач жудо,
Лабимдан йўқолди кулгу мутлақо.
Юрагимда чандон фироқинг гами,
Буни билар фақат мен билан худо.

Дўстлар била ўлтир, маю жом иста,
Бўса учун сарв қад, гуландом иста.
Мажруҳлар жароҳат роҳатин истар,
Сен, табиб, йигидан қон-ором иста.

Дедим: «Йиғилса ҳам майли, дўст-асҳоб,
Гул мавсумида тарк этай майи ноб».
Чаман ичра булбул нолон дер жавоб:
«Эй гофил, недир гул фасли бе шароб?!»

Хуррамлик шаробин, жонон, олиб кел,
Шум рақиб нокасдан пинҳон олиб кел.
Агёр: «Ўлтир!» — деса, қулоқ солмагил,
Сен қулоқ сол менга, чаққон олиб кел.

Офтоб соясидир зулфи сиёҳинг,
Тўлун ой шаб пўши бошда кулоҳинг.

Шом мушкин хатларинг байроқдоридир,
Субҳ — хизматкоридир чехрайи моҳинг.

Қадди сарвдек тикка ой юзли ғизол
Оина олдида ўрарди рўмол.
Пешонабоғ бериб, дедим: «Буни ол!»
Деди: «Висолимдан умид хом хаёл!»

Мен нозик белингни қучоққа олдим,
Белинга не сир бор дилимга солдим:
Камарбаста белга бўлиб пайваста,
Мен ҳам бир тану жон бўлиб йўқолдим.

Ул паричехранинг қасди эди жон,
Аммо парилардек тутарди пинҳон.
Дедим: «Оғзинг кичик, гўё тамом йўқ!»
Деди: «Йўқдан умид қилма, эй нодон!»

Бул куни бизлардан узоқ дўсту ёр,
Улар билан ишрат вақтимас, зинҳор.
Май бору — бу сўзнинг ўзи кўп ноёб,
Мен май йўқлигидан эмасман хушёр.

Кўчангда мен каби бехона йўқ ҳеч,
Наздингда мен каби бегона йўқ ҳеч.
Сочинг занжирига осилганлар кўп,
Аммо менинг каби девона йўқ ҳеч.

Сочинг учидаги чанг эрурман, чанг,
Ҳар лаҳза лабингдан ўзгача оханг.
Пистайи хандонинг дилим ризқ рўзи,
Ераб, бу хастанинг рўзи нечук танг?!

Дилим куши тушди ғаминг домига,
Ғаминг тиги етар дил анжомига.

Дунё жомидаги шарбатдан кечдим,
Жигар қонин тўлдир ғаминг жомига.

Сен тўлин ой, қуёш сенгадир банда,
Нур сочиб туради сенга то банда.
Сенинг ёруғ юзинг нури туфайли
Қуёш нуронийдир, ой ҳам тобанда.

Ҳар кун дилим дарду бори ўзгача,
Ҳажрида тиканак-хори ўзгача.
Ишим ўнгламоққа кўп тиришдим мен,
Аммо бу фалакнинг кори ўзгача.

Моҳим юзи шуъласи қуёшда қолмиш,
Лаб чашмаси зилолин кавсардан олмиш.
Занаҳдони чоҳига дилларни ташлаб,
Зулфи ила боғламиш, диллар йўқолмиш.

Бул кеча ғамингда хун бўлур болиш,
Орому тинчлигим тонггача нолиш.
Бовар қилма, бўл ўз хаёлинг билан,
Мен эсам сенингсиз, дил тўла ташвиш.

На ул шамнинг фолин айтиб бўлади,
На куйган дил ҳолин айтиб бўлади.
Ғамим боиси шул, йўқдир бирор дўст,
Ки дил сўз-ҳалолин айтиб бўлади.

Ишқинг ғамида юрагим хундир,
Ҳуснинг ҳеч ақлга сигмас ҳусндир.
Зулфинг хаёлида ғарибдир дилим,
Е худо, шом ғами ғариб учундир.

Ерим дилбарлигу шўхликда тоқдир,
Унинг висолига дилим муштоқдир,

Пистадаҳан, лола юзу кумуш тая,
Ширин сўзу зариф ҳам сийминсоқдир.

Май ич, абадийлик, умр ҳикмати шул,
Ўткунчи дунёнинг хосияти шул.
Гулу лола фасли дўстлар ила маст—
Бўла олсанг, ҳаёт ғанимати шул.

Юзларингдир хаёл кўзгусига руҳ,
Қадамнинг эрта тонг чогида шукуҳ.
Кўзларимга оёқ бос дейман, аммо,
Кипригим қилмасми оёғинг мажруҳ?

Май аввал вафодан кўнгил этди шод,
Маст бўлгач жафодан дил бўлди барбод.
Икки кўзимда сув, дил тўла оташ,
Хоки роҳи бўлдим, олиб кетди бод.

Вафо лофин урган дўст — душман бўлди,
Ҳар покиза инсон чирк-тубан бўлди.
«Кеча — ҳомиладор» деган гапку бор,
Ажаб, бир мард кўрмай у кимдан бўлди?

Гул ғунча майпараст бўлгани чоқда,
Наргис май фикрида-қадаҳ бир ёқда.
Ким кўпикдек қалқир майхона ичра,
Дили ғамдан озод, турмас оёқда.

Сув бўйида май-ла шодон бўлайлик,
Ғам-ғуссадан озод хушхон бўлайлик.
Умримиз беш кунлик гулга ўхшайди,
Хуш чехра, хурраму хандон бўлайлик.

Бу чўлдан ҳамдўстлик топмас барбодлик,
Ҳар нафас кўнгилга етишар шодлик.

У билан ҳамдамлик истаймен ҳар дам,
Ундан эсар бўйи одамизодлик.

Одамсен, жину хур бўлиб бўлмайди,
Чўлда шеру сухсур бўлиб бўлмайди.
Ўз кунингга учқур бўлиб бўлмайди,
Ўз ақлингга мағрур бўлиб бўлмайди.

Чархдан умидингни узмагил дарҳол,
Гардишидан титра мисли мажнун тол.
Ҳеч қандай ранг олмас қаро, дейишар,
Нечун оппоқ бўлди қаро соч-соқол?

Осмоний ҳукмдир умрим мояси,
Шодмонлик бўлсин ишинг ғояси.
Қўлингдан бир қадах май ичар бўлсам,
Ўша менга бўлур умр сармойяси.

Жон жой талаб қилди ёр зулфи аро,
Бандидан енгилмиш ҳар банди бало.
Қошидаги маҳрам юзин очган чоқ,
Жоним ёр қошига айладим фидо.

Хатингдан ой мотамсаро бўлади,
Такаббур бозори бежо бўлади,
Мени хижил қилдинг «ёлғончи» дея,
Маълум бўлдиким, юзи қаро бўлади.

Талабинг йўлида андуҳ тикани,
Қайси йўлчига мос ҳаёт гулшани.
Фақат ул руҳшунос, агар жонида,
Хум чироғи бўлса ақл равшани.

Мени асир этмиш шавқи бор киши,
Бўйнида муҳаббат тавқи бор киши.

Сен қайдан биласен ишқ лаззатини,
Бул бодани ичгай завқи бор киши.

Кишилар бор, майдан ичмишлар қасам,
Гўё шундай турар қиёматда ҳам.
Маю маъшуқ ила биргамен доим,
Хокимдан май иси бурқирар ўлсам.

Қай кун, фироқ сендан узоқ қиладир,
Ҳажрингга чидамим агар тугалур.
Бошқалар юзига боқсам агар мен,
Ҳуснинг тузи ҳаққи бўлайин сўқир.

Сенинг хотиранг мен-ғамнокка тушар,
Меҳринг ўти бу хас-хашакка тушар.
Дам урма, гар йўлинг тупроғи бўлсам,
Ҳайф, агар овозинг тупроққа тушар.

Мен-дарвеш жонига жафодир ҳижрон,
Ярамга туз сепар, жигар-бағрим қон.
Сендан ажралишдан қўрқардим ёмон,
Мана, шул ёмон кун келди бул замон.

Мастлар интилишиб шодлик айёмга,
Чопишар май, рубоб, маъшуқ гулфомга.
Ўткунчи умрни таққослаб бир-бир,
Қаро қон қуйишар қадаҳга, жомга.

На дунё давлати ситамга арзир,
На мастлик лаззати аламга арзир.
На етти минг йиллик жаҳон шодлиги,
Етти кун меҳнати ва ғамга арзир.

Е ўнглоланур мажруҳ юрагим иши,
Е малакка етар бу дилим қуши.

Худо даргоҳидан умидим шулки,
Бахт эшигин очса юрак ройиши.

Бахтим қаро бўлмаса ёр, не фойда?
Шодлик кўрмаса дил афкор, не фойда?
Кўзим мардуми ҳам ундан кетибдир,
Кўз агар мардумсиз, не бор, не фойда?

Ешлик давронида шароб яхшидир,
Сабза хат ёр билан майи ноб яхшидир.
Олам бошдан оёқ хароба равог,
Харобада бўлсанг, хароб яхшидир.

Жаҳон гўзалларин овлайди олтин,
Хуш-хуш меваларин тотимоқ мумкин.
Наргис-ку гўзаллар тожидоридир,
Унинг ҳам зарга бош экканин кўргин.

Кўзлар селобидан умр вайрона,
Умр шитобидан тўлмиш паймона.
Ғафлатдан тур, хожа, умр ҳаммоли
Жиҳозларин ташир, холидир хона.

Ёрим юзи ишқи мени зор этмиш,
Риндлар хаста дили хўп хумор этмиш.
Суфий йўловчилар ҳолини билгач,
Риндлар хусусида сўз бисёр этмиш.

Узун сунбулига осилиб нолон,
Дедим: «Ишларимни ўнглагил, жонон!»
Деди: «Зулфимни қўй, лабимга ёпиш,
Узун умр дема, айш иста, нодон!»

Назар сол, боғда гул бахти кулганда,
Гоҳ булут йиғлар, гоҳ гул қилар ханда.

Гарчи сарв «озодмен», дея ноз қилар,
Ростин айтса, ул ҳам гулгадир банда.

Мардлик нима, дари Хайбардан сўра,
Карам сириин хожа Қамбардан сўра.
Хақ файзи талабин қилсанг, эй Ҳофиз,
Сарчашма соқийси — кавсардан сўра.

Кўзларингки, Бобил сеҳрига устод,
Ераб, бу афсуниин унутмайди бот.
Ҳусун кулогига ҳалқа истабон,
Ҳофиз шеърларин ёд этибди, ёд.

Эй дўст, кўнгилни уз ғаддор душмандан,
Қайтиб кел, сипқарғил майи равшандан.
Очиқ чехраларга сен ҳам ёқанг оч,
Ноаҳлларга жой берма гулшандан.

Хаёлингда мижжа қоқмадим бир дам,
Кипригимга ёқут терарди алам.
Дардингни бировга айта олмадим,
Ўзимдан ўзгага сўзломмадим ҳам.

Либосин ечганда ўша мушкин хол,
Ҳусни беназир, ул тўлин ой жамол
Сийнасида дили кўринмас ноздан
Зилол сув ичида, қаттиқ тош мисол.

Сабо ели гулга бўлганда доя,
Машшотавор қўйса ҳуснига моя,
Хуршид соясида гар бўлсанг омон,
Ой юзли-ла ўлтир гулга ҳамсоя.

Мени ёд этмадинг, чигил шаъми бил,
Бу алам мен учун жуда ҳам мушкил.

Не чоғлиқ ўрамиш дилимни дардинг,
Дил билди, мен билдим, билдик мену дил.

Лабинг узма сира жомнинг лабидан,
Билким, жаҳон сири жомнинг лабида.
Чарх жоида ширин аччиқ омихта,
Бири ёрнинг лаби, бири жомнинг лабида.

Ердан ким кўрибди вафо, мен кўрай?
Роҳат бормидир бежафо, мен кўрай?
Умр-ку, аслида вафодан йироқ,
Ким кўрибди умри бақо, мен кўрай?

Истагим кетидан умр зое ўтди,
Фалак гардишидан нақд зарар етди.
Неча бор дедимки, сени дўст тутай,
Бари душман бўлди, ҳам толе кетди.

Яхшиси бодадан дилни шод этинг,
Утган орзуларни камроқ ёд этинг.
Омонат зиндоний, гарибий руҳни
Ақл бандидан бир дам озод этинг.

Пари овозими, ё мурғи тараб,
Е димоққа етар насими араб!?
Ё ел келтирдими лабидан ҳадис,
Қулоққа етишди қиссайи ажаб?

Ҳажрингда йиғлайман шамдан ҳам афзун,
Кўзадек кўзимдан оқар ёш гулгун.
Дилим сиқилгандир мисоли қадах,
Чанг унин эшитсам, кўздан оқар хун.

Ҳаётим ҳосили фақат қайғу, ғам,
Ёр ишқин меваси — надомат, алам.

Бир нафас топмадим сирдошу ҳамдам,
Йўқ бирорта ғамхўр, мунис дўстим ҳам.

Ғамдан мусалласдек қайнамоқ мумкин,
Ғам лашкари босса, айнамоқ мумкин.
Лабдан май қадаҳин узоқлаштира,
Сабзада май ичмоқ, ўйнамоқ мумкин.

Нигор, сендан ажраш эмасдир осон,
То зумрад хатингга топширмасам жон.
Жоним қути эрур лабинг ёқути,
Бермасмен, берсалар унга минг маржон.

Ўлдирди бўса-ю кучоғинг ғами,
Ўлдирди ул ширин лаълинг алами.
Ғапни чувалатмай, хулласи калом —
Қайтақол, тугади дилим чидами.

Сен билан кеча тонг отдирдим, жонон,
Номардман, ўтказсам сенсиз бирар он.
Ўлимдан қўрқмаймен, оби ҳаётни
Нўш этгач лабингдан тўйиб беармон.

Эй сабо, хабар ол шўх дилдоримдан,
Унинг ғами йўқдир оҳу зоримдан.
Узун тунлар ухларку айш бешигида,
Хабар олмай менинг дил бедоримдан.

Қачонгача пеша қилурсен жафо,
Халойиқ бошига солурсен жазо?
Қонга беланган тиг аҳли дилларда,
Қонимиз бўйнингда кетар, бевафо.

Дейдиларки, ато бўладур жаннат,
Унда тоза маю ҳур ила суҳбат.

Маю маъшуқани десак, на ажаб,
Шундай бўларканку ишлар оқибат.

Қуёшу қамарни қилиб жобажо,
Кечаю кундузни яратмиш худо.
Дилу кўз дастидан сиқилма кўпам,
Интизор ўтидан фориғ доймо.

Эй ел, сўзим етказ ёрга лутфкор,
Юз тил ила айла дил сирин ошкор.
Малол келтирмайин оҳиста сўзла,
Сўз орада қолсин ғанимдан, зинҳор.

Лабингдан шарманда ғунчайи мастдур,
Ҳайрону хижилдир наргиси махмур.
Гул қачон сен билан тенглаша олур,
Ул ойдан нур олса, ой сендан олур.

Кўзингдан фирибу ранг ёгилади,
Зинҳор, ундан тиғи жанг ёгилади.
Ҳамдамларингдан ҳам зуд зерикасан,
Дод, сенинг дилингдан, санг ёгилади.

Зулфинг соясида суман етишар,
Екут лабда дурри Адан етишар,
Лабларинг айлагач жонни парвариш,
Бундоқ руҳ ила жон ва тан етишар.

«Мен сеники», — дединг, не бор андиша?
Дилхуш бўл, қилмагил, эй ёр, андиша.
Сабру дил деганинг нимадир ўзи? —
Бир томчи қондир ул, ҳазор андиша.

Шодлик овчиси ул жомни бер қўлга,
Нигордек соғар дил комни бер қўлга.

Занжир каби чигал, қайнаб турган май,
Майли ақлимга ул домни бер қўлга.

Кошкийди бахтимиз бизга ёр бўлса,
Замона зулмидан мададкор бўлса.
Қўлдан чиқиб кетди ёшлик инони,
Кошкийди кексалик бегубор бўлса.

Мен каби тузоққа илинсанг, мудом,
Хароб бўлур ишинг, қўлингда май, жом.
Оламга ўт қўйган маст, ошиқ, риндмиз,
Биз ила ўлтириб бўлмагил бадном.

Гул деди: «Бўлсайди менинг паноҳим,
Қочардим бўлсайди йўлим, ҳамроҳим.
Гуноҳсизман, шундай куйдирадилар,
Ҳолимга вой, агар бўлса гуноҳим».

Энимда дилбару, қўлда барбат, най,
Хароба бурчаги, кабоб, кўза май.
Озод ўтираминз томирлар қизиб,
Хотам миннатини тарикча тортмай.

Ҳофиз, узгил энди сухан қадаминг,
Синдир бу ёлғону риё қаламинг.
Жим бўл, сукут вақти етди сенга ҳам,
Жомни майга тўлдир, ичга торт даминг!

Гул кўрдим, шоҳ тахти узра барқарор,
Деди: «Мард сўзига бергил эътибор:
Беғуноҳ боламен, мени уздилар.
Оҳ, не ишлар кўрар сендек гуноҳкор».

РАСМЛАР ИЗОҲИ

Муқовада ва китоб орасида Ҳофиз Шерозий девонига ишланган миниатюралардан намуналар Ўзбекистон Фанлар академияси Шарқшунослик институтида 1420 (XVII аср) ва 350 (XVIII аср) рақамлари остида сақланаётган қўлёзмалардан олинди.

Фронтисписда Ҳофиз Шерозий портрети, рассом М. М. Воронский.

Миниатюралар сўнгида Ҳофизнинг Шероздаги мақбараси расми.

ЛУҒАТ

А

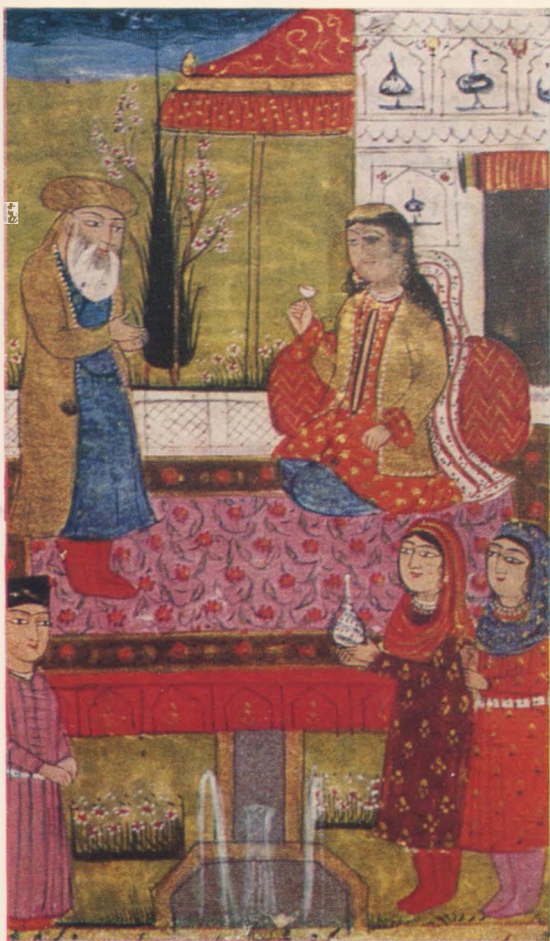
Авло — яхшироқ
азал — энг аввалги, бошланиши номаълум давр
арғанун — чолғу асбобларидан бири
ато — бағишлаш, ҳадя
Афросиёб — Фирдавсий «Шоҳнома»сидаги афсонавий
қаҳрамонлардан бири
ашғор — шеърлар
ағёр — ўзга, чет кишиси, сирга номаҳрам.

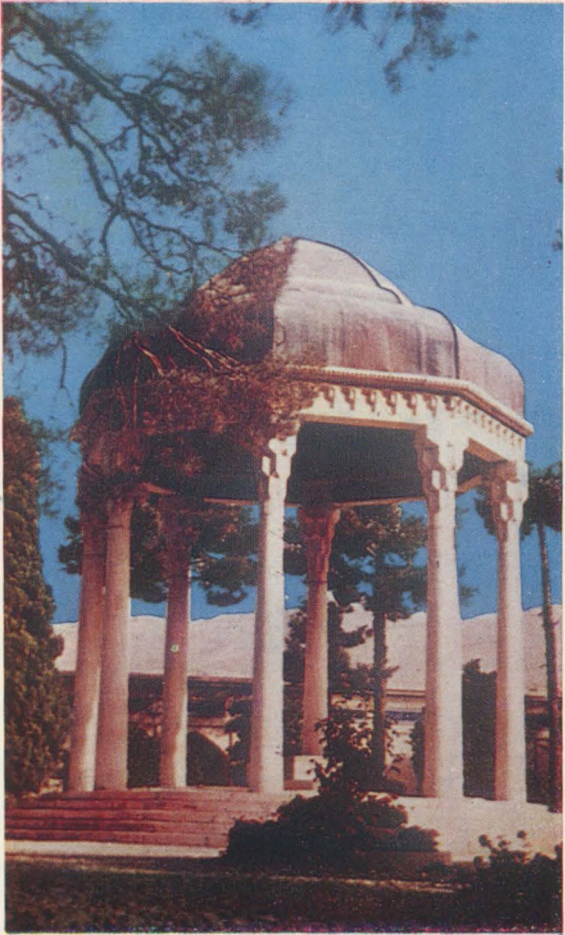
Б

барбат — музыка осбобининг номи
бедод — жабр, зулм
Баҳман — баҳор ойларидан бирининг номи. Қуёш йили
ойларининг ўн биринчиси, февраль-мартга тўғри ке-
лади
бат — бир хил май идиши
бод — шамол

В

васф — мақтамоқ
вирди забон — ҳамиша тилга олинадиган.

Г

гардун — фалак
гирдоб — дарёларда сув айланиб турадиган жой, тегрик
гулузор — гул юзли
гухар — гавҳар, инжу, марварид
гўё — сўзамол

Д

дайр — бутхона, майхона
даф — чилдирма
дафъ — қайтариш, рад этиш
дилкушо — кўнгил очар
дун — паст, разил, нокас

Е

ёсуман — гул, хуш исли оқ-сариқ гул

Ж

жавон — ёш
Жайхун — Амударё
Жамшид — афсонавий шоҳ, қисқартириб Жам шақ-
лида ҳам ишлатилади

З

забун — паст, ожиз, нотавон, бечора, мағлуб
занг — чанг, ғубор, қора, қоралик
Зиндаруд — Эрон-Исфаҳондаги бир дарё номи. Тириклик
дарёси
зоҳид — кўринишда тоат-ибодат билан шуғулланувчи
киши
зуннор — мусулмон давлатларида яшовчи христиан-
лар мажбуран белга боғлаб юрадиган маълум бир
рангдаги чилвир
зулоло — тиниқ, тиниқ сув
Зухал — сайёралардан бирининг номи
зуҳд — тоат-ибодат билан шуғулланиш

И

ийд — ҳайит, байрам

инойт — меҳрибонлик, марҳамат, илтифот
Ироқ — 1. Мамлакат номи. 2. Музыка мақомларидан
бири
итоб — гинахонлик, қаҳр-ғазаб, қайнов

К

Кай — Эрон шоҳларидан, Каёнийлар сулоласининг асос-
чиси

М

мавзун — ўлчанган, келишган, вазнга солинган
маъво — бошпана, турар жой
мазҳаб — йўл, таълимот, диннинг бирор тармоғи
майгун — май рангли, қизил рангли
малак — фаришта, мажозий — жуда гўзал
маъшуқа — севгили қиз
мақол — сўз, нутқ
Мусалло — Шерозда сайргоҳ боғ. (Намозгоҳ)
мусаххар — забт қилинган, ўзига қаратилган, бўйсун-
дирилган.
муғ — оташпараст, ўтга топинувчи, мажозий — май-
фуруш
муғанний — ашулачи, созанда, чолғучи
муҳтасиб — шариатга хилоф ишларни текшириб тура-
диган назоратчи

Н

наво — овоз, садо, куй, музыка оҳанги, баҳра
навола — 1. Инъом, эҳсон ҳадя; 2. Насиба, ҳисса.
наргис — бўтакўз гул, адабиётда кўз маъносида ишлати-
лади
нигорон — кўз тутган, кўз тутувчи
ноб — тоза, тиниқ, соф
Ноҳид — Зухро юлдузи

О

оби ҳаёт — афсонавий тириклик суви
офият — соғлик, тинчлик

оҳу — кийик
оғоз — оғоз қилмоқ, бошламоқ

П

паргор — циркуль
пиримуғон — май сотувчи
Пирон — Афросиёбнинг вазири
пойдор — асосли, маҳкам доимий

Р

рамзу имо — ўзаро келишилган яширин имо-ишора
раъно — бир турли гул; гўзал, чиройли, ёқимли
Рахш — «Шоҳнома» қаҳрамони Рустамнинг оти
риё — икки юзламалик, ўзини ёмонликлардан сақлан-
ган қилиб кўрсатиш
ринд — нозик табиат; олифта; бепарво, қонун-қоидалар-
ни писанд этмовчи
руд — чолғу асбобининг бир тури
Рукнобод — Шерозда бир анҳорнинг номи
руҳ — яноқ
руҳи равон — севикли

С

сажжода — жойнамоз
Салм — Фирдавсий «Шоҳнома»сидаги афсонавий қаҳ-
рамонларидан бири
саҳбо — қизил май
саҳв — хато, янглиш, унутиш
сихандом — сихдек тўғри қад
соҳибкамол — камолот эгаси, етук киши
сукун — тинчиш, осойишталик, ҳаракатсизлик
суроҳий — кўза, май идиш

Т

табдил — алмаштириш, ўзгариш
талъат — юз кўриниши, чеҳра, ҳусн
таманно — орзу, тилак, истак

тарсо — христиан, Ҳофизда кўпинча май сотувчи маъносида

Тахамтан — Рустам лақабларидан бири

тақво — диндорлик, парҳизгарлик

тақозо — талаб этиш; хоҳиш

тир — ўқ, ёй ўқи

толиб — талаб килувчи, изловчи

Тур — Фирдавсий «Шоҳнома»сидаги афсонавий қаҳрамонлардан бири

тўбий — диний эътиқодга кўра жаннатда ўсадиган гўзал дарахт

У

уламо — олимлар, билимдонлар (бирлиги — олим).

Ф

фазилат — етуклик, камолот

Фаридун — «Шоҳнома» қаҳрамонларидан Жамшиднинг ўғли

фоний — йўқоладиган, омонат

Х

хароб — маст

харобот пири — май сотувчи

харобот — майхона

хатти-омон — омонлик хати, қутулиш хати

Хизр — афсонавий тириклик сувини ичган, абадий яшовчи, авлиё, у ҳаётбахш ҳисобланади

хирқа — жанда, шайх ва дарвешларнинг махсус уст кийими

Ч

чарх — айланувчи; фалак

Ш

шайдо, шайдой — гирифтор, мафтун, ошиқ

Шида — Афросиёбнинг ўғли

Э

эйсор — лутф-эхсон

Ғ

ғамзада — ғамли, мунгли, қайғули

ғофил — ғафлатда қолган, бехабар

Қ

қабо — яхтак тўи, қабо қилмоқ: кўйлак ёқасини йирт-
мок

Қорун — афсонавий шахс. гўё дунёда ундан давлатманд-
роқ одам бўлмаган

Қубод — Қаён сулоласидан бир подшоҳнинг номи

Х

хилол — янги кўринган ой, янги ойга ўхшаш эгилма
қош

Ҳумо — афсонавий қуш

МУНДАРИЖА

ИШҚ КУИЧИСИ. Ш. Шомухамедов . . . 3

ҒАЗАЛЛАР

Хуршид таржималари* . . . 7 — 44

Чустий таржималари 44 — 53

Васфий таржималари* 53 — 56

Жуманиёз Жабборов таржималари* 56—58

Эркин Воҳидов таржималари* . 58 — 59

Шоислом Шомухамедов таржимала-
ри* 59 — 94

СОҶИНОМА 64

ТАРЖИЪБАНД 74

ЌИТЪАЛАР 80

РУБОИИЛАР 83

ЛУҒАТ 96

На узбекском языке

ХАФИЗ ШИРАЗИ

И з б р а н н о е

Издательство ЦК Компартии Узбекистана
Ташкент — 1985

Нашриёт редактори З. Турсумбоева

Техн. редактор Г. Ломиворотова

Корректор Ю. Визаатов

ИБ № 18

Теришга берилди 18.01.85. Босишга рухсат этилди 1.07.85.

Формати 70×108^{1/2} Қоғоз № 1. Гарнитура школьная.

Офсет босма. Шартли босма листи 3,8 + 7 вкл. Нашриёт ҳисоб листи 3,95.

Тиражи 45000. Зак. № 262. Баҳоси 65 тийин.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети нашриётининг

Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмаҳонаси.

Тошкент, Ленин кўчаси, 41-уй.

Шерозий, Ҳофиз.

Ҳофиз Шерозий шеърятдан (Тузувчи ва кириш сўзи муаллифи Ш. Шомуҳамедов. Редкол.: Э. Т. Аҳмадхўжаев ва бошқ.). — Т.: Ўзбекистон Компартияси МК нашриёти, 1985. — 104 б., ил. — (Шарқ классиклари меросидан.)

Сарл. олдида: ЎзССР ФА Х. С. Сулаймонов номидаги қўлёзмалар ин-ти.

Ширази, Хафиз. Избранное.

И(Эрон)+С(Тож)